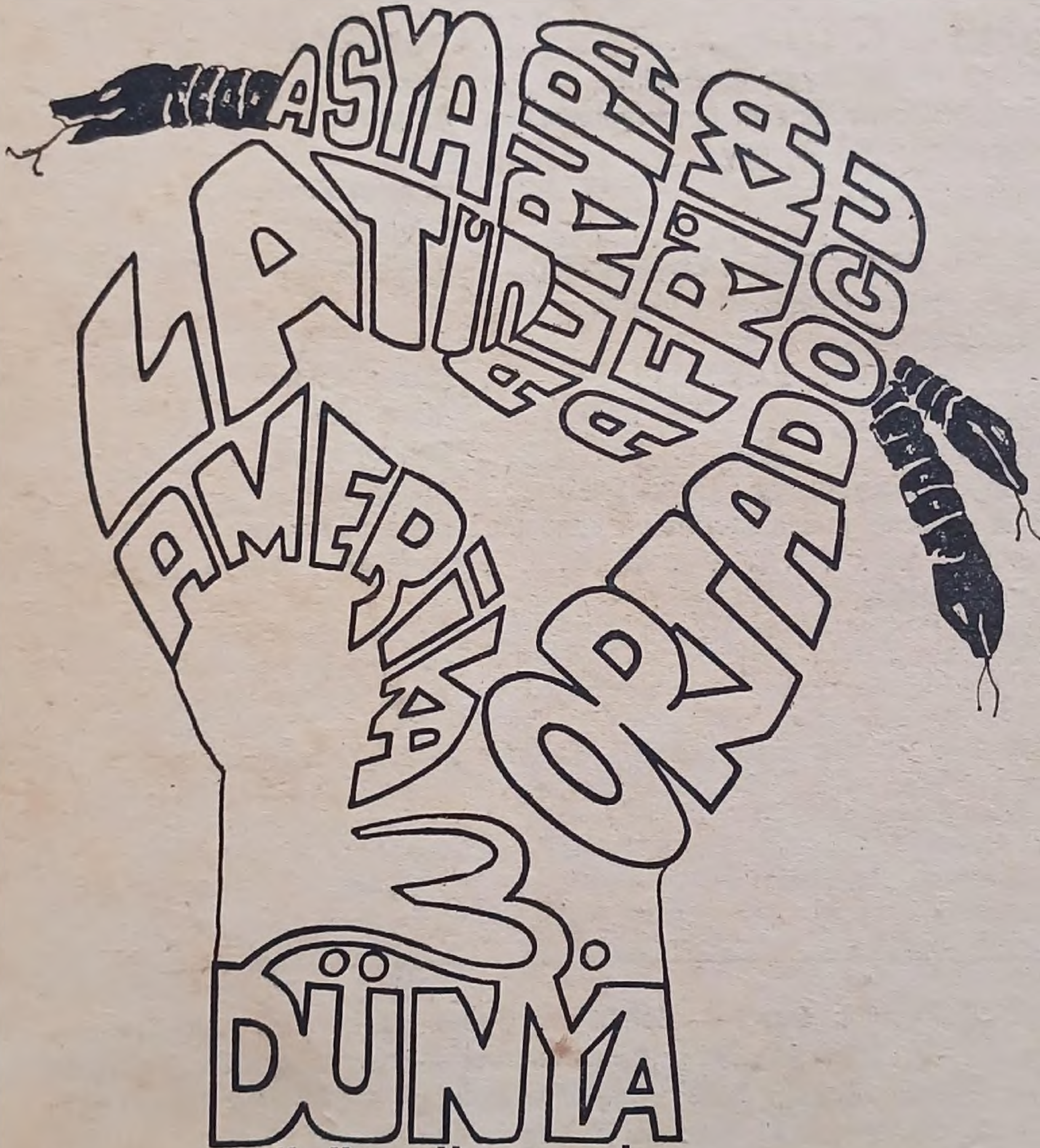
Özgürlük için

Direniş

AYLIK DEVRİMCİ SANAT VE POLİTİKA DERGİSİ

BÜTÜN ÜLKELERİN
İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

Sayı : 4 ŞUBAT 1976 5 Lira

İÇİNDEKİLER

Kapak desenleri	Feyza Zeybek
Faşist saldırılar yoğunlaşıyor, birleşelim	Direniş
Yaklaşan tehlike: Sovyet Sosyal Emperyalizmi . .	Ali Eralp
Bir devrim savaşçısı: Çu En Lay	
Çağı ve Sanatçı	Haşmet Zeybek
Şiirler	Ozan Telli
İran'lı Devrimciler «Halkın Sesi»ni Eleştiriyor(2) . .	İran'lı Marksist - Leninistler
Gaziantep iplik işçileri direnişlerini yiğitçe sürdürüyorlar	
Çetele	Ruşen Hakkı
Çocukluğumuz	Metin İlkin
Mayınlanmış caddeler	Necdet Kaya
Devrimci şiirimizin bir yapı taşı : Enver Gökçe . .	Ahmet Ada
Âşık İhsanî ile devrimci müzik üzerine bir konuşma	Hüseyin Kıvanç
Soruşturma	S. Günay Akarsu, Süleyman Yağız
Olaylar, görüşler, haberler	
Direniş Postası	

DİRENİŞ — Aylık Dergi — Sahibi ve Genel Yönetmeni : Ali Eralp — Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : İrfan Demirkol — Yönetim Yeri : Divanyolu, Hoca Rüstem Sokağı 7/12 Cağaloğlu/İstanbul — **ABONE ŞARTLARI : Yıllık 50, altı aylık 30 Tl. Yurt dışı iki katı** — İlân Şartları : Tam Sayfa 1000, yarım sayfa 500, çeyrek sayfa 250 Tl. — Dağıtım : Anadolu : İST - DA, Ankara : Ankara Dağıtım, İstanbul : Metin Şanlı, Ege : Orhan Özşişman — Dizgi ve Baskı : Murat Matbaacılık Koll. Şti. — **YAZIŞMA VE HAVALE ADRESİ : Ali Eralp, P. K. 1043 Sirkeci - İstanbul**

FAŞİST SALDIRILAR YOĞUNLAŞIYOR, BİRLEŞELİM!

Devrimcilere yöneltilen faşist saldırılar ve tertipler bu günlerde yoğunlaşmaya başladı. Bir süreden beri işbirlikçi güçler silâhlandırdıkları faşist köpekleri, Türkiye'nin bağımsızlığı ve özgürlüğü uğruna en ön saflarda mücadele veren devrimci gençliğin üzerine saldırtıyor.

Geçtiğimiz ay içerisinde faşist komandolar, İ.T.Ü. Maden ve M.M.F'ne hücuma geçerek bu fakülteleri kurşun yağmuruna tuttular. Faşistler bu saldırı için Ankara'dan da bir çok «destekleyici güçler» getirmişlerdi. Bu baskın esnasında açılan ateş sonucu iki yurtsever genç yaralanmıştı. Ankara'daki olaylarda da iki kardeşimiz şehit edildi.

Bu açık seçik ve kimler tarafından yönetildiği artık herkesçe bilinen «saldırılara» rağmen, besleme basın, olayları «Moskovacılarla Maocular arasında çatışma çıktı» diye halka aktarmaya çalıştı. Hitler ve onun sözcüsü faşist basın da 2.inci Dünya Savasından önce aynı yolu izlemişti. Hitler, meclis binası «Raiştag»ı yaktırdıktan sonra suçu komünistlerin üzerine atmış ve bunu bahane ederek halka karşı azgın saldırılara girişmişti. Bugün de aynı yol izlenerek bir «Beynelmilel Komünizm tehlikesi» zihinlere yerleştirilmeye çalışılıyor. Çocukların bile inanamayacağı bu türden masallarla halkımız uyutulmak isteniyor. İşbirlikçi MC faşistleri halka yöneltikleri saldırıları «asayişi koruma», «Komünizme karşı Anayasayı koruma» sözleriyle meşrulaştırmak çabasındadırlar. Bu uygulamaların bir sonucu olarak bir yandan yurtsever gençler kahpece pusuya düşürülüp katledilirken; diğer yandan emekçi halkın en yasal hakları ayaklar altına alınarak grevler, direnişler kanla, tehditle bastırılmaya çalışılmaktadır. Faşist komandoların saldırıları «güvenlik kuvvetlerine yardımcı olmak» diye nitelendirilmektedir. Bugün yeni bir «12 MART»ın özlemi ile ağızlarını şapırtatarak dört bir yana salyalarını akıtan karanlık güçler; Hitler, Mussolini, Franko, Salazar, Pinoşe, Şah v.b. faşistlerin izinden gitmektedirler. Bir zamanlar Hitler ve onun en sadık uşağı Gobelz de «SS» ve «SA» saldırılarını «Almanya'nın yararına ve geleceğe dönük» eylemler olarak nitelendirmişlerdi.

Bütün bunların yanında, ülke çapında yoğunlaşan faşist baskıları, emperyalist güçlerin bunalımından ve bütün dünyada görülen ekonomik krizlerden bağımsız olarak düşünmemek gerekir. Ekonomik kriz bugün Türkiye'de daha belirgin bir hal almaya başlamıştır. Ekonomik krizin emekçi sınıfların üzerinde en somut bir biçimde yansımasını hayat pahalılığında ve en zaruri ihtiyaç maddelerinin piyasadan çekilmesinde görmekteyiz. Yüzde 20 oranında olduğu tespit edilen gizli fiyat artışları, iç ve dış borçların görülmedik bir ölçüde kabarması, Merkez bankasında can çekişen döviz rezervleri yeni bir devalüasyonun habercileridir. Etin kilosunun 70 liradan satılacağı ve ihtiyaç maddelerine olağanüstü zamların geleceği söylentileri ile çalkalanan bir ortamda işbirlikçi büyük burjuvazinin eli kolu bağlı olaylara seyirci kalacağı düşünülemez. Çünkü bu tür dönemler halkların devrimci potansiyelinin yükseldiği dönemlerdir. Çünkü bu tür dönemlerde yığınlar devrimci örgütlenmeye daha çok ihtiyaç duyarlar. İşte bu şartlar içerisinde planlanan bir takım faşist saldırılar; fabrikalara, okullara düzenlenen faşist baskınlar, işçilerin sendikalaşma ve grev haklarını ellerinden almak için çıkartılan kanunlar tesadüfi tedbirler değildir. Dünyanın bir çok ülkesinde daha önce de gerçekleştirilmek istenen fakat sonu hüsranla biten bu tür girişimler aslında belli bir plânın ürünleridir.

Bu nedenle işçilerin, köylülerin, devrimci gençlerin ve bütün ezilen yığınların faşist uygulamalara karşı kararlılıkla karşı çıkmaları, her çeşit zorluğa yiğitçe göğüs germeleri bugünkü devrimci mücadelemizin önde gelen bir niteliği olmalıdır. Zira faşizmin demir ökçesi geniş halk yığınları üzerinde daha yoğun bir biçimde inip kalkmaya başlamıştır.

Bugün Türkiye'li devrimcileri bekleyen görevlerin başında süratle örgütlenme yoluna girip, devrimcilerin birliğini gerçekleştirmek gelmektedir. Devrimci gruplar arasında son aylarda görülen yakınlaşmalar bu açıdan hayli umut vericidir. Bu gelişmeleri sonuna kadar değerlendirmek, olumlu birleşmelere kanalize etmek gerekir. Bir yandan bu türden çalışmalar yürütülürken diğer yandan da teslimiyetçi, reformcu görüşleri şiddetle eleştirmek, meseleleri tartışmak, geniş halk yığınlarını faşizme karşı seferber etmek, sendikaları devrimci temeller etrafında birleştirmek, sendika hareketlerinin «sınıf birliğini» güçlendirmek gibi, anti-faşist halk cephesinin perçinlemesini sağlayacak somut ve âcil tedbirleri de almak kaçınılmaz bir görevdir.

Çünkü somut gerçekler bize şunu göstermiştir ki, revizyonizmin ve reformizmin bataklığında çırpınanlar pratikte de faşizme karşı aktif mücadele verememektedirler. Sovyet Sosyal Emperyalizminin yerli işbirlikçileri MC iktidarının Sovyetlerle yaptığı her flörtü alkışlarla karşılamakta, giderek onun faşist uygulamalarını da kitlelerden gizlemeye çalışmaktadırlar. Onlar faşizmle uzlaşmacı yanlarını bu

türden yakınlaşmaları göklere çıkartarak gözlerden kaçırmak amacındadırlar. Konferans salonlarında, ahbapçavuş toplantılarında faşizme karşı mücadelenin gevezeliğini yapanlar, mücadele alanlarından papuçlarını bırakarak kaçmaktadırlar. Onlar faşizme yönelen her türlü aktif mücadeleyi provakasyonla suçlamakta, bu türden eylemlerin yoğunlaşmasını ise «sonra sıkıyönetim gelir» umacasıyla engellemeye çalışmaktadırlar.

Gençlik ve işçi sınıfı içerisine yuvalanan bu revizyonist ve kaypak unsurlar bir yandan öğrenci gençlik içerisinde teslimiyetçi, reformcu görüşler yayarken, bir yandan da çöreklendikleri sendika koltuklarından işçi mücadelesini saptırarak harekete ihanet etmektedirler. Çünkü revizyonizmin bir sendika içerisinde hakimiyet kurması demek, «sendika hareketinin bölünmesi, sınıf sendikalarının ezilmesi, proletaryanın bağımsız sınıf hareketinin yok edilmesi» demektir.

Son günlerde yoğunlaşan faşist baskılar önümüze bir takım engeller çıkarırken, beraberinde bazı kolaylıklar da getirmektedir. Bu kolaylıklardan biri, yoğunlaşan faşist saldırılar ve ekonomik krizler aracılığı ile işbirlikçi burjuvazinin içyüzünü kitlelere daha somut bir biçimde açıklama fırsatı verirken, diğer yandan da «birliğe giden yolda» revizyonistlerin işbirlikçi, teslimiyetçi ve reformcu niteliklerini teşhir imkânını sağlamaktadır.

Bugün yığınların devrimci mücadelesi bütün faşist baskılara ve revizyonist engellemelere rağmen yükselmesine devam etmektedir. Halkımız her geçen gün faşizmin içyüzünü biraz daha iyi anlamaya başlamıştır. Faşist baskılar ve revizyonist saptırmalar halkın mücadelesini durduramayacaktır. Faşizm bir gün mutlâka, devrimcilerin kararlı ve örgütlü mücadelesi sonucunda tarihin çöp sepetine atılacaktır.

DİRENİŞ

YAKLAŞAN TEHLİKE: SOVYET SOSYAL EMPERYALİZMİ

ALİ ERALP

Emperyalizm ve işbirlikçileri bu günlerde ciddi bir buhranla karşı karşıya gelmiştir. Amerikancı faşist güçler en zor günlerini yaşamaktadır. Onlar bu bunalımın bir sonucu olarak ne yapacağını şaşırmış durumda bir yandan devrimci mücadeleyi en vahşi yöntemlerle sindirmeğe çalışırken, öte yandan yeni emperyalist patronlara göz kırpmaktadır.

Bu açıdan, geçtiğimiz ay içerisinde Sovyetler Birliği Başbakanı Aleksi Kosigin'in İskenderun Demir Çelik tesislerinin açılışı dolayısıyle ülkemize gelmesi, Sovyet yayılmacılığını güçlendiren önemli bir adım olmuştur. Bu nedenle Türkiye'li devrimciler bir yandan «çürüyen, can çekişen ABD Emperyalizmini tarihin karanlıklarına gömmek için» bütün güçleri ile mücadele verirken, bir yandan da «yaklaşan tehlike» durumunda olan Sosyal Emperyalizme karşı **uyanık** bulunmalı; onun hegemonyacı, yayılmacı karakterini ve içyüzünü kitlelere teşhir etmelidirler.

Bugün dünyanın her bölgesinde tahakküm ve yayılma siyaseti izleyen Sovyet Sosyal Emperyalizmi ile ABD Emperyalizmi arasındaki rekabet giderek keskinleşmektedir. Onlar, bir yandan bütün dünya halklarına «yumuşama» masalları anlatırken, öte yandan silâh depolarını ağzına kadar doldurmakta, filolarını açık denizlerde dört döndürmektedirler. Onlar bir yandan «Stratejik Silâhların Sınırlandırılması» (SALT) görüşmelerini tantanalı bir biçimde sürdürürken, öte yandan yeni yeni silâh modelleri keşfedip, nükleer denemeler yapmayı da ihmal etmemektedirler.

Sovyet Modern Revizyonistleri, Sosyal Emperyalizmin çıkarları uğruna her çeşit yolu meşru saymakta, kendine bağımlı ülkeleri hayasızca sömürmektedir. Sovyet Sosyal Emperyalizmi Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'nın gelişmekte olan ülkelerine sermaye ihracı yapıp, fabrikalar kurarak, karşılığında o ülkelerin ham madde kaynaklarını yağmalamakta, artı - değerlerine el koymaktadır. «Zeri Popullit» gazetesinin belirttiğine göre SSCB son on yılda 13 Milyar dolardan fazla sermaye ihraç etmiş, karşılığında ise 19 Milyar dolar kazanmıştır. Bugün Doğu Almanya, Bulgaristan, Macaristan, Çekoslovakya, Moğolistan ve daha bir çok ülke onun yarı-sömürgesi durumundadır. Sovyet Sosyal Emperyalizmi bu ülkelerin ekonomilerini COMECON (Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi) aracılığı ile kendi çıkarlarına göre düzenlemektedir.

Bütün bu ekonomik sömürü ve baskıların yanında Sovyetler Birliği, hegemonya yarışında ABD Emperyalizminden geri kalmamak için askerî gücünü de her gün biraz daha takviye etmektedir. Sovyet revizyonist dönek kliği bu amaçla Batı ve Orta Avrupa'ya yeni birlikler sevkederek, bu bölgelerdeki askerî yığınağını yoğunlaştırmış, manevralarını sıklaştırmıştır. Bu durum karşısında ABD Emperyalizmi de boş durmayarak Avrupa'daki uçak sayısını 200'-den 850'ye çıkararak askerî gücünü kuvvetlendirme yoluna gitmiştir. Bu somut girişimler ve gelişmeler Sovyet—Amerikan rekabetinin bütün **«yumuşama»** masallarına rağmen yoğunlaştığını gösteren canlı örneklerdir.

İşte Avrupa'da ve dünyanın öteki ülkelerinde oynanan bu oyun, son günlerde yurdumuzda da sahneye konmak istenmektedir.

Nasıl ki ABD Emperyalistleri ülkemizde bir takım tesisler, fabrikalar kurarak, krediler vererek ucuz işgücünü ve ham madde kaynaklarımızı yağmalıyorsa; SSCB de bugün aynı siyaseti izleyerek bir takım vaatlerle, kredilerle ülkemize sızıp hegemonya kurma sevdasındadır. Türkiye'ye verdiği krediler, açtığı tesisler, fabrikalar karşılığında bizden **tarım ürünleri** istemesi boşuna değildir. Bu yöntem, emperyalizmin klâsik sömürme ve talan yöntemidir. Sovyet Sosyal Emperyalizminin işbirlikçileri tarafından ballandıra ballandıra anlatılan, övülerek göklere çıkartılan 10 milyarlık Sovyet Kredisinin aslında ABD Emperyalizminin kredilerinden hiç bir farkı yoktur. ABD Emperyalistleri de bir zamanlar (1940'larda) yüzde 2,5'luk faizlerle **«devletten devlete»** krediler vermişti. Neticede yine milyonlarca yurttaşımız azgın bir sömürü düzeni içerisinde sefalete ve açlığa mahkûm edilirken; işbirlikçilerin cüzdanları kabardıkça kabardı, enseleri şişti, göbekleri biraz daha büyüdü.

Sovyet kredi ve yardımları ile olsun, Amerikan kredi ve yardımları ile olsun, hedef birdir ve tek amaç ülkemiz üzerinde hegemonya kurarak, sömürü ve baskı zincirleriyle elimizi kolumuzu bağlamaktır. Aliminyum tesisleri, 10 milyarlık krediler, Demir—Çelik tesisleri hep bu amaca hizmet etmektedir.

«DİRENİŞ»in 1.inci sayısında somut şartların somut tahlilini yaparken, ABD Emperyalizminin ülkemiz açısından **«esas tehlike»** olduğunu, «ok'un bu hedefe yöneltilmesi» gerektiğini; Sovyet Sosyal Emperyalizminin ise **«yaklaşan tehlike»** durumunda bulunduğunu belirtmiştik.

Şu noktayı bir kere daha vurgulamakta fayda var: **Bugün halkımızın içine düştüğü sefaletin ve baskıların baş sorumlusu ABD Emperyalizmi ve onun işbirlikçileridir.** Hayat pahalılığının, işsizliğin, enflâsyonun ve bütün pisliklerin baş sorumlusu bunlardır. Esas mücadele bu karanlık güçlere karşı verilmelidir. Ancak bu tespitin yanında —hemen ekleyelim— Sovyet Sosyal Emperyalizminin ülkemize SIZMA çabalarına karşı da devrimciler —esas hedefi gözlerden kaçırmadan, demokratik mücadeleyi bir an bile tatil etmeden— her zaman uyanık bulunmalı, onun içyüzünü kitlelere teşhir etmelidirler. Nasıl ki **sadece** Sovyet Sosyal Emperyalizmini görüp, ABD emperyalizmini ve onun yerli işbirlikçilerinin teşhirini üçüncü, dördüncü plâna atmak sakıncalı ve oportünist bir tavırsa; yine **sadece** ABD Emperyalizmini görüp, Sovyet Sosyal Emperyalizminin ülkemize SIZMA çabalarını da dikkatlerden kaçırmak o derece sakıncalı ve oportünist bir tavırdır. Türkiye'li devrimciler esas mücadeleyi, ülkemizde askerî, siyasi, ekonomik ve ideolojik hegemonyasını kurmuş olan ABD Emperyalizmi ve işbirlikçilerine yöneltirken, bir yandan da **«yaklaşan tehlike»** Sovyet Sosyal Emperyalizmi ve onun yerli işbirlikçileri TİP, TSİP, TKP modern revizyonistlerine karşı gereken mücadeleyi vermeli ve her zaman uyanık bulunmalıdır.

Türkiye'li devrimciler ve yurtseverler dünya halklarının baş düşmanı iki süper devlete karşı diğer Üçüncü Dünya ülkelerinin yanında yer almalıdırlar. Çünkü Türkiye'nin gerçek dostları her iki emperyalizme karşı ortak çıkarları bulunan Üçüncü Dünya ülkeleridir. İki süper devlet ancak Üçüncü Dünyanın ezilen ve sömürülen halkları tarafından altedilebilir.

Devrimciler ve yurtseverler bir yandan iki süper devlete karşı Üçüncü Dünya ülkeleri ile birleşirken; öte yandan da bütün ABD üslerinin, tesislerinin ve «İkili Anlaşmalar»ın kaldırılıp, son ABD neferinin yurdumuzdan kovulmasına kadar olanca güçleriyle mücadeleye devam etmelidirler. Ve şu temel ilke hiç bir zaman unutulmamalıdır: **Ülkeler bağımsızlıklarına ancak devrimle ve halkların yenilmez gücü ile kavuşacaklardır.** ABD İşbirlikçilerinin kuyruğuna takılmak, faşist ve sömürücü niteliklerini kitlelerden gizleyerek bir takım reformcu hayaller yaymak, halkların kurtuluşunu geciktirici, devrim ateşini söndürücü oportünist tavırlardır.

İLKEMİZ:

ABD BOYUNDURUĞUNA SON!
SOVYET YAYILMACILIĞINA HAYIR!

Olmalıdır.

Bir devrim savaşçısı: ÇU EN LAY

Çu En Lay

Çu En Lay 1898 yılında Şangay'ın güneyindeki Huay—An'da doğdu. Aydın bir ailenin oğlu olan Çu En Lay öğrenimine Mançurya'da başladı. Gençliğinde kısa bir süre Japonya'da kalmış, sonra ülkesine dönmüş ve öğrenci olaylarında önemli görevler almıştır. 1919 yılında, Japon Emperyalizmine karşı gösterilere katıldığı için tutuklanan ve 6 ay hapse mahkûm edilen Çu en Lay, daha sonra Fransa, İngiltere ve Almanya'da çeşitli dönemlerde öğrenim yapmıştır. Bu arada Fransa'da iken Çin Komünist Partisinin Avrupa merkezini kuran ekiple birlikte çalışmaya başlamıştır.

Çu En Lay 1924 sonlarında ülkesine döndü. Çin'e gelişinden sonra yeni kurulmuş olan Çin Komünist partisine katıldı. 1927'de ünlü Şangay grevini örgütledi ve yönetti. Bu mücadele sonucunda Şangay devrimcilerin eline geçti. Daha sonraları Çen Duslyu'nun sağ bir çizgi izlemesi sonucunda, güçlerini yeniden toplayan Çan Kay Şek devrimcilere karşı yeni bir saldırı düzenleyerek Şangay'da binlerce devrimciyi katletti. Bu geçici yenilgi nedeniyle Çu En Lay da esir düşmüştü. Bir devrimcinin yardımı ile bulunduğu zindandan kaçan Çu En Lay, Nançang'a giderek orada «1 Ağustos Ayaklanması»nı yönetti.

1934—1935 yıllarındaki «Uzun Yürüyüş»e Başkan Mao ile birlikte katılan bu devrim savaşçısı, 2. inci Dünya savaşı sırasında Çunking'de parti irtibat görevlisi olarak rol almış, 1949 yılında «Halk Cumhuriyeti»nin kurulması üzerine Başbakanlığa ve Dışişleri Bakanlığına getirilmiştir.

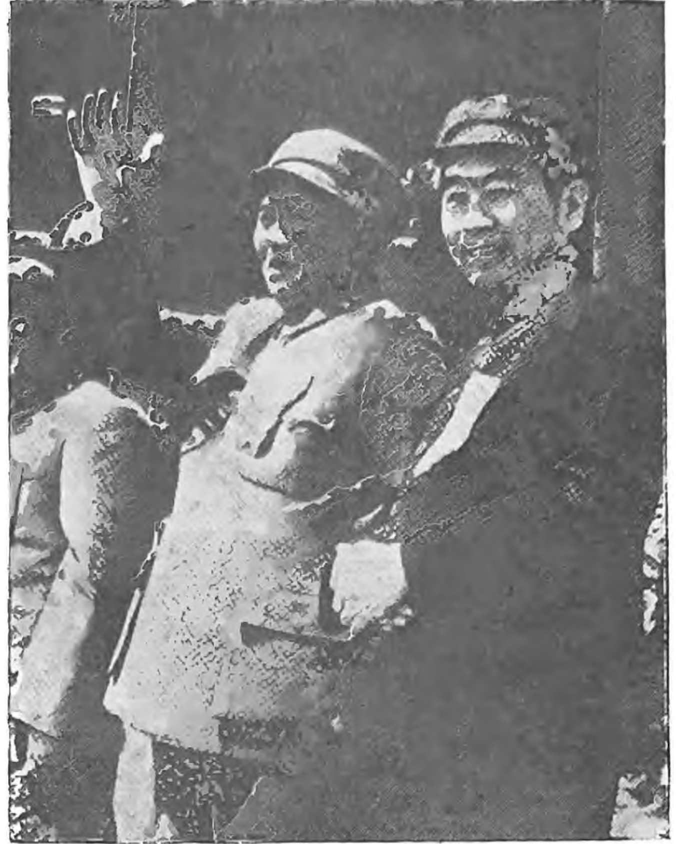
Çin Komünist Partisinin başlattığı «Büyük Proleter Kültür Devrimi»nde Başkan Mao'nun proleter devrimci çizgisini kararlılıkla uygulamış ve Marksist—Leninist tavrı sonuna kadar savunmuştur. O, Liu Şao—Şi'nin sağ sapmasına ve Lin Biao'nun revizyonist görüşlerine, Mao Zedung'un doğru siyasi çizgisi ile karşı çıkmış, sağ ve sol akımları anında göğüslemesini bilmiştir.

Çu En Lay Amerikan emperyalizmine ve Sovyet Sosyal Emperyalizmine karşı her zaman kararlılıkla mücadele etmiştir. Ülkelerin bağımsızlıklarına, toprak bütünlüğüne saygı gösteren, iç işlerine karışmamayı prensip edinen Çin Halk Cumhuriyetinin devrimci dış siyasetini sonuna kadar yılmadan uygulamıştır. Bu tavırları ile o üçüncü dünya ülkelerinin sarsılmaz sevgisini, saygısını ve güvenini kazanmıştır.

Çin Halkı ve bütün dünya halkları onu unutmayacaktır. Çu En Lay'ın devrimci düşüncesi ve pratiği başta bütün ülkelerin işçileri olmak üzere dünya halklarına ışık tutacaktır. Onun hayatı ve mücadelesi bizlere bir devrimcinin nasıl olması gerektiğini, sağ ve sol akımların nasıl göğüslenmesi gerektiğini, yanlış ve gerici düşüncelere karşı nasıl amansızca, ama ikna edici yöntemlerle mücadele vermek gerektiğini öğretmiştir. Devrimci mücadelede «kısa, kolay, kestirme» çözüm yolları yoktur. Önümüzdeki çetin ve sabırlı mücadelelerin bir gereği olarak, Çu En Lay'ın mütevazi fakat kararlı, sabırlı fakat çözümleyici, geliştirici, devrimci yolu bize ışık tutacaktır.

Çu En Lay'ın gençliği.

Çu En Lay, Mao Zedung ile.

DUYURU

Yazışma ve havale adresimiz, P. K. 1043 Sirkeci - İstanbul olarak değişmiştir, okurlarımıza bildiririz.

DİRENİŞ

Çağı ve Sanatçı

HAŞMET ZEYBEK

Yaşamın akışı suyun akışı gibidir. Sarp kayalar aşar, köpürür, bulanır, coşar yükselir. İner ovaya sakinleşir, durulur, uysallaşır. O, kabarmayı ve alçalmayı içinde taşır. Çevresini yıkar da, yeşertir de. Değiştirir de, geliştirir de.

Bu doğal akışın önüne engel konursa birikir de birikir. Bu birikimin önüne durulmaz. Birtakım boşaltım kapakları konur. Bir dönem sonra onlar da yetmez olur. Aşınır ve de aşılır. Akan su pislik tutmaz deyip, alır gider.

Yaşamın da doğal akışı önüne birtakım engeller, kurallar, kurumlar, durumlar konur. Gün olur bunlar her ileri adıma köstek olur. Bu kurumların önünde kitlelerin yaşama ve de aşama özlemleri birikir de birikir. Bir gün gelir, ipler kopar, düğümler kesilir. Köstekler engeller, kurumlar ve de değişik durumlar yerle bir olur. Ve tarihin ileri dönen tekerleği yolunu bulur.

Biz suyun deli deli, başıboş akmasını öğütlemiyoruz. Her bir damlası insanların hizmetinde olsun diliyoruz. İçindeki enerjiyi, birikimi, gücü biliyoruz. Akışın önüne gelişigüzel, saptırıcı, sömürücü tuzaklar kurulmasın istiyoruz.

Doğanın gücü, kişinin yaratma gücü, yaşamın gücüdür. Biz bu gücün insanın değişmesinde ve de gelişmesinde kullanılmasını istiyoruz. Halkın hizmetinde olmasını diliyoruz.

Ama biz biliyoruz ki... Bugün bu güç tekellerin, işbirlikçilerin, para babalarının, tefecilerin, tüccarların, ağaların; kısacası mutlu azınlığın mutsuz çoğunluğa karşı elinde bir kırbaç. Onun için baskı, zulüm altında çalışanlar aç. Oysa yaşamı yaratanlar yaşamaya muhtaç.

Ama biz görüyoruz ki...

Bu mutlu azınlık doğa - insan gücünü kendilerine bir üstünlük, bir çıkar, bir ayrıcalık; bunu kabul etmeyenlere karşı da bir baskı aracı olarak kullanıyor. Biz bu doğallığını yitirmiş, dönemini bitirmiş kuralları, kurumları çelişik durumları kabul edemeyiz. Bu konuşmuşluğa, bu buruşmuşluğa, sürdürülmek istenen baskılara kocaman bir «HAYIR» deriz. Yerimizi belirleriz. Çöken sınıflarla, yükselen sınıfları görmemezlikten gelemeyiz.

Eğer çağımıza tanıksak, geberen sınıfa göre sanıksak; günümüzü doğru kavrıyorsak, gerçeği söylüyorsak, namusluyuz diyorsak; bu çürümeyi, bu konuşmayı, bu yıpranmayı yapıtlarımızda yansıtmak zorundayız.

İşte sanatın ilk verileri kaynakları, toplumdaki ayakları, canlı bağları. Her şeyin dışında kendi gerçeğimiz diye bir şey sözkonusu değildir. Ve tarihi görevimizden kaçmadığımız sürece, yaşamın (dünyanın) değiştirilebilirliğini göstermeliyiz. Değişmesine yardımcı olmalıyız.

Onun için biz diyoruz ki...

Tekellerde biriken zenginliğin kimine kira, kimine vergi, kimine işkence olacağına, herkese su gibi aziz olmasını istiyoruz. Bu sudan herkes testisini doldurabilmeli, kana kana içebilmeli diyoruz.

İşte sanat, insanın en doğal hakkını alabilmesine vargücüyle katılmalıdır.

Ve gözler günümüze çevrilmelidir. Yaşam gözlenmelidir, ince ayrıntılarına kadar izlenmelidir.

Biz soruyoruz: egemen sınıflar bize nasıl bir dünya sunuyor?

Başta bütünlüğü yok. Her şey kopuk kopuk parçalar, ayrıntılar halinde. Bölük pörçük. Bir yasaklar cenneti. Özü alınmış, doğallığını yitirmiş bir dünya. Kitaplar yasak ya da kırpık, filimler makas yemiş. Öğretim üretimden kopuk, beyinler çarçur edilmiş, kafa ile kol emeği ayrılığa mahkum edilmiş.

Bu örnekleri istediğimiz kadar çoğaltabiliriz. Bütün kurumlara yayabiliriz. Kocaman bir soru:

— NEDEN?..

— Çünkü tek amacı «kazanmak» olan bir düzen.

Koca iki SINIF ezilen ve ezen. Gıdası kâr olunca... Para herşeyin yerini almış. Alınıp satılmayan ne kalmış?

Kabaca bakalım çelişkilere, bir göz atalım ilişkilere.

İNSANIN İNSANLA İLİŞKİSİ: Şöyle bir bakınca insanların birbirine karşı davranışları ezme - ezilme üstüne. Konuşan iki kişiden ya biri baskın çıkacak, ya da öbürü alttan alacak. Çünkü her ilişkide bireysel çıkar kollanacak. Bireycilik, teşhircilik, mevki düşkünlüğü vb. hastalıklar insanları insanlara yabancılaştıracak. Dört köşe, dikdörtgen, kırmızı, sarı, mavi apoletler değer ölçecek; kaç paralık adam olduğunu gösterecek ve benzeri sakatlıklar birbiriyle yarışacak. İnsanoğlu bir kere yaratıcı özünü yitirmesin, kendi soyuna yabancılaşmasın; bundan daha aşşağılık bir yaratık düşünülemez.

Biz şunu biliriz ki...

İnsanlar arasındaki ilişkiler üretim ilişkilerinden kaynaklanır. Bu, üretim özelliğinin, toplumun üretim düzeninin düşünceye yansıyan (ideolojik) yanıyla ve de insanların bu üretimden aldıkları payla ilgilidir. Ar düzeni değil, kâr düzeni olarak herşeyi

alım - satım konusu haline getirmekle kalmamış, haksız bölüşümünü meşrulaştırmış; örgütlemiş, kurumlaştırmıştır. Yazılı - yazısız yasalaştırmıştır.

Diyoruz ki...

İnsan ilişkilerini değiştirip özgürleştirmek, insan soyunu yaratıcı özüne kavuşturmak, insanı insan etmek sanatın soylu uğraşısıdır.

KADIN - ERKEK İLİŞKİSİ: Özüne yabancılaştırılmış iki insan. Biri savunma durumunda, öbürü saldırgan. Birbiri ile konuşurken yüzü kızarır bozarır, sesi kısılır. Biri sinerse öteki kasılır. Biri kaçarsa, öteki asılır. Çıplak gözle sokağa bakan herkes görebilir, nedenini sorabilir.. (Organların yer değiştirmesidir. Beyin yerine şeyin, şeyin yerine beynin geçmesidir. Tipik... salaklık hastalığıdır.)

Çürümüş düzen birini mal, diğerini alıcı yaparsa, sokağın da pazar olması olağandır. Aracısı, tefecisi, pezevengi doğaldır. Seçmek - seçilmek, özgür ilişki hayaldir.

Oysa ki...

Kadın - erkek ilişkisi iki cinsin ortaklaşa üretkenliğidir. Ve toplumsal gelişmenin vardığı seviyeyi gösterir.

Geçmişe bir göz atalım, toplumsal seviye barometresine bakalım:

«Erkekle kadın birlikte olamazlar. Cinsiyet farklılığı aralarına hayvanda soy ayrımının yarattığı bölünmeye benzer bir duvar çeker. Böylece kadının kurtuluşu denen şeyi onaylamak şöyle dursun, eğer o uca kadar gitmek gerekirse kadını bir yere kapatmaya eğilim gösteririm.» (Proudhon)

Bugün burjuvazi yasalarla (sözde) eşit, pratikte bunu uyguluyor. Kadını evinin kölesi, mutfağının faresi, erkeğinin seks aracı yapmıyor mu?

Proudhon ve diğer ideologları da bunun felsefesini yayarlar:

«Kadınlar politik topluma ait değil, aileye aittir. Ve tabiat onları kamu hizmetleri için değil ev işleri için yarattı.»

Devrimin ustaları bu görüşleri şiddetle mahkum ederler:

«Kadın özgürlüğünün derecesi, tabii ki genel özgürlüğün derecesini tayin eder.»

«Toplumsal ilerleme ve çağ değişimleri kadınların özgürlüğe doğru ilerleyişleriyle orantılıdır. Toplum anlamında gerileme ise kadınların özgürlüklerinin azalmasıyla meydana gelir. Kadın imtiyazlarının genişlemesi, tüm toplumsal ilerlemenin genel ilkesidir.»

«Her mutfak kadını devleti idare etmeyi öğrenmelidir.»

«İnsan benliğinin gelişmesi olan aşk, toplumsal ve kişisel olarak iki tehdit altındadır. Üretim ilişkilerinden gelen bağımlılıklar ve içgüdünün kör hevesleri. Birbirini takip eden bütün sınıflı toplumlarda kadın baskıya uğramış, sömürülmüş, aşk ezilmiş, zulme uğramış, yasak edilmiş, iki yüzlü burjuva ahlâkına karşı tepki bazan cinsî arzu ve kaprislerin aşırı coşkusuyla ifadesini bulmaktadır. Çapkınlık ancak burjuva toplumunun çürümesini aksettirir. Toplumsal bağlardan kurtulamayan kişi içgüdüsünün kölesi olur.»

«Aşkta gerçekten serbestlik, evlilikte özgürlüğü ve aile refahı kapitalist düzenin sona ermesine bağlıdır. Zira aşka karşı koyan burjuva toplum ailelerin düşmanıdır.» (Kadının sömürülmesi, bakımsız evler ve konut azlığı, yardım edilememesi, sefalet, işsizlik, savaş vb.) İşsizlik ve hayat pahalılığının yarattığı yoksulluk aşkın da, evliliğin de en büyük düşmanıdır. Bu ekonomik temel üzerinde yükselen yasalar, rejimin ardındaki töreler, gelenekler, görenekler, "sekslerin birleştirilmesinin tek şartı olan karşılıklı rıza" yı ortadan kaldırır. Evliliği olanaksızlaştırır. «Karı - koca kendilerini satarlar: Evlilik alışverişinde iki fuhuş bir fazilete değer.» Oysa «Tutkuların çekiciliği evreni yöneten büyük çekim kanununun bir yönüdür.» Her iki cinsin de içmek ve doymak kadar doğal olan hakları, mülkiyet ilişkileri karşısında doğallığını kaybeder, elde edilmesi zor, ulaşılamaz bir şey olur. Eşler evlenebilmek için çetin yaşama serüvenlerine girişirler (yedi sene başlık parası biriktirmek gibi. Taksite bağlamak, mobilya almak, düğün yapmak gibi). Sorumluluklar, kişilikler, insan onuru ayaklar altına alınır. Başarabilenler savaş kazanmış gibidirler. Evlilik yoksullar için olanaksızdır. Doğanın insana verdiği, kadının erkeğe, erkeğin kadına olan —ezeli ihtiyacına— gem vurulur. Müzmin bekarlık, cinsel baskılar, ekonomik şartlar, sosyal baskılar, sinirlilikler, cinnet getirmeler, cinsel sapıklıklar (hayvanlarla, eş cinsle cinsel ilişkiler kurma)... Aldatılan kızlar, çocuk düşürmeler, intiharlar, cinayetler, etlerini satan kadınlar, erken ölümler, türlü çeşitli hastalıklar... Sonuç olarak kurulamayan, kurulsa da ayakta duramayan, dağılan aileler.

Bu belâlı, kaçınılmaz son en çok kadını yakalar. Erkek cinsel ihtiyacını burjuva toplumun irini olan fuhuşla giderebilir. Burjuva toplumun birikimi boşaltım kapaklarından biridir. Başka da verecek bir şeyi yoktur. Sonuçta suç ortak yapıldığı halde suçlu olan 'kadın'dır. Kötü olan kadındır. Ardındaki sistemi perdeleyen yetkililer: «Fahişeler olduğu müddetçe fuhuş önlenemez» diye demeçler verir. Bilgiçleri: «Fuhuş olduğu için mi fahişeler var, fahişeler olduğu için mi fuhuş vardır» gibi tartışmalar araçlar. Düzen pezevenkleri «etini satan kadınları sendikalaştırma»ya kalkarlar, şartları düzeltilsin diye bayrak açarlar.

Bütün dünya devrimleri doğruluyor: Burjuva düzeni fuhuşu yaşatmaktadır. Devrimden sonra ilk kapanan yerler oluyor genelevler, bankalar, alımsatım. Pezevenkler, aracılar... Artık kadın için fuhuş yok, etini satmak yok. İş var. Satılık, kiralık kadın değil,

emekçi kadın.

Bir yandan müstehcenliğe karşı (sözümona) savaş açar, diğer yandan, vitrinlerdeki, filmlerdeki, posterlerdeki 'ticaret özgürlüğünü' dilediği gibi yürütür. Bu burjuvazinin iki yüzlülüğüdür. Bir yandan doğal ihtiyaçları çarpıtır, yaşama koşulları evliliği zorlaştırırken, bir yandan da fuhuşu yaygınlaştırır. Bir eliyle yasaklarken, diğer eliyle gizliden gizliye açıktan açığa destekler. Pavyonlara, randevu evlerine, genelevlere, kadın ticarethanelerine göz kırpar. Fuhuşun bu gibi yerlerde, genelevlerde toplanması sağlık (!) içindir. Bu yaygara bir reklamdır, bir cilâdır. Kadın etini satmak meslek ettirilmiştir; insan vücudu üstünden gelir-kazanç sağlamak iş edinilmiştir. Küçüğünden büyüğüne bu işe «ticaret» denilmiştir. Fuhuşûn belli yerlerde yapıldığını sanmak yanlıştır. Burjuva toplumun bütün birimlerinde, her yerinde yayılmıştır, yaygınlaştırılmıştır. İnsan vücudunu kâr aracı görme, kazanç konusu etme üreme organından kol gücüne kadar, zorla ırza geçme-kiralama-kullanmadan emeğin gaspına kadar uzanan burjuva toplumunun bizzat kendisi fuhuş yuvasıdır.

Bu toplumun en önemli kurumlarından biri olan (kutsal) aileye bakalım :

Kapitalist toplumdaki evliliklerde eş seçerken ekonomik ölçütler gözönünde tutulur. Egemen ölçü çoğunlukla maddi kazanç ve çıkar üzerine kurulur. Bu yüzden hemen her evlilik bir bakıma metres tutmaktır. Erkek için kadın satın alınan, çocuk doğuran bir zevk aracı, seks oyuncağıdır. Çocukların yetiştirilmesinden sorumludur. Çocuklar da babanın mülkiyetinin sürdürülmesinden. Kadın için erkek bir ekonomik garantidir. (para ağacı). Besleyecek, giydirecek, koruyacak bir ihtiyaç giderici. «Vücudunu bir köle gibi parça başına kiralamayıp bir defada tamamen satar.»

Bu alışverişte kadının mülkünün çokluğu (azlığı) satışı etkiler. Artık mutfakla yatak arasında, zamanını seksüel dergiler, fotoroman, vb. okumak, açık-saçık filimler seyretmek, içkili toplantılara katılmak, modayı taparcasına izlemek, dedikodu yapmak, berber terzi gibi eğlencelerle oyalanır.

Gerçek ölçütlerin yerini mülkiyet ilişkileri aldığı için eşler birbirlerinde bulamadıklarını başkalarında arayacaklardır. Kadının dışarıda jigololarıı, aşıkları, zampikleri; erkeğin ise metresleri, dostları olacak (vücudu biriyle birleşirken aklı başka birinde kalacak). Daha çok arkadaşlarının karılarına kızlarına balta asacak, onları baştan çıkarmayı yetenek sayacak.

Meşrulaştırılmış bir fuhuş olan burjuva evliliği gelişemez, içten çürür bozulur, dağılır. Çocuklar bu mutlu evliliğin mutsuz küçük insanlarıdır. Bu evliliğin özünde kadın çok kocalı, erkek ise çok karılıdır (çok eşlilik). İlkellikten farkı modern toplumda oluşudur.

Burjuva kadın güzelliği bozulacak kuşkusu ile çocuk yapmak istemez. Yapsa emzirmez. Oysa doğum kontrol hapları, kürtajlar allahını şaşırır. Bir yanda çok çocuk doğurmakla sağlığı bozulan emekçi kadın, öte yandan doğurganlığını zorla kısırlaştıran burjuva kadın çarpıklığın aynasıdır. Çocuk yapmama isteği burjuva toplumun bencilliği, kısırlığı, kolay yaşama felsefesidir. Çocuklarıyla ilgilenmezler, onlara süt anneler, dadılar bakar. Yatılı okullarda, kolejlerde yada özel tutulmuş öğretmenlerin gözetimindedirler. Bu sahte aile görünüşünün altında —çevreye karşı— kutsal özel mülkiyet güçlenmesini geleceğin adına özel olarak korumaya özel bir çaba gösterir. Biçimde varmış gibi görünen, özünde olmayan aile!... Anlaşmalı, sözleşmeli bir şirkettir.

Görüyoruz ki...

Kapitalizm aile yaşayışını olanaksız kılıyor. Toplumda aile her an parçalanma, bozulma ve dağılma ile yüzyüzedir. Kutsal aile efsanesi altında düzenin çirkin yüzü sırıtmaktadır.

«Kadınların müşterekliği sadece burjuva toplumuna ait olan ve bugün fuhuşla gerçekleşen bir olgudur. Fakat fuhuş özel mülkiyete dayanır ve onunla birlikte kaybolur. Böylece sosyalist rejim, kadınların müşterek kullanılmasını getirmek şöyle dursun, aksine onu ortadan kaldırır.»

«Ezilen, sömürülen tüm insanların kurtuluşu iledir kadının kurtuluşu. Üretim araçlarının toplumsal mülkiyete dönüştürülmesinde, yani sosyalizmin kurulmasındadır.»

«Kadınlar politik hayata girmedikçe, kadınlar o kirletici ev ve mutfak çilesinden kurtulmadıkça gerçek özgürlük sağlanamaz, sosyalizm şöyle dursun, demokrasi bile kurulamaz... Kadının tamamen özgürce, gerçekten erkeğin eşiti olabilmesi için, ev işlerinin kamu görevi olması ve kadının genel üretime katılması gerekir... Zira onu mutfağa, çocukların odasına bağlayarak, gücünü katiyen üretici olmayan basit ve sinirlendirici, sersemletici, takattan düşürücü işlere harcamaya zorlayarak, küçük ev ekonomisi kadını eziyor, bozuyor, hayvanlaştırıyor, aşağılıyor.» (Lenin)

«Genel olarak evlilik akdi için tam özgürlük ancak kapitalist üretimin ve onun neticesi mülkiyet koşullarının yok edilmesi ile, eş seçerken bugün hâlâ tesiri olan ekonomik ölçütlerin yıkılmasıyla gerçekleşebilecektir. İşte o zaman karşılıklı sevgiden başka ölçüt kalmayacaktır... Hayatlarında bir kadını asla parayla ya da başka bir toplumsal güç aracılığıyla satın almamış olacak yeni bir erkekler kuşağı; kendini gerçek aşktan başka hiçbir sebeple bir erkeğe vermeyecek, yada bunun ekonomik sonuçlarından korkarak kendini sevdiği kimseye vermekten vazgeçmeyecek olan yeni bir kadınlar kuşağı...

(Devam edecek)

OZAN TELLİ

DÜNYA GERÇEK

—Dünyaya yalan diyen dostlara
ve düşmanlara—

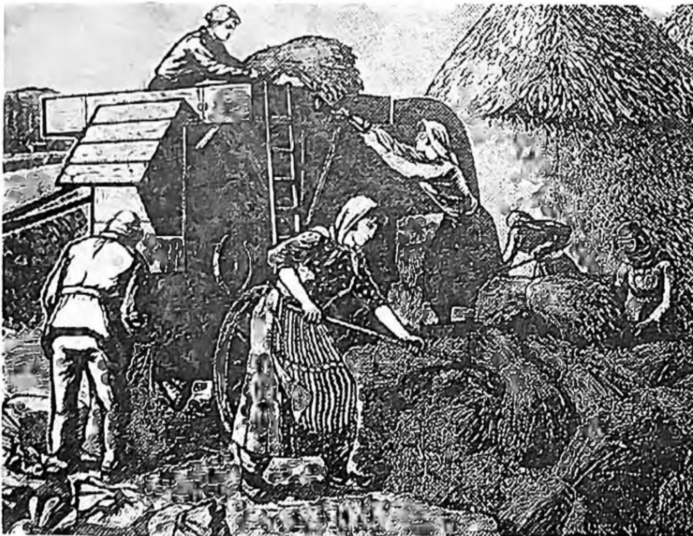
Gündüz yaşadım onu gece ben
Düşte gördüm dünya gerçek dostlarım
Aç kalıp da kıvranınca sancıdan
Aşta gördüm dünya gerçek dostlarım

Geleceğe tanık oldum çocukta
Madenleri eriterek ocakta
Ter döktüm ben üreterek sıcakta
İşte gördüm dünya gerçek dostlarım

Bunca can çürüyor toprakta bunca
Sonra bir kızıl çiçekte al kızıl gonca
Ben toprağı toprak olmadan önce
Taşta gördüm dünya gerçek dostlarım

Bir ömür devranı sürüp geçiyor
Bir varlık bilince erip geçiyor
Yumurtasın kırmış gökte uçuyor
Kuşta gördüm dünya gerçek dostlarım

Yere yaprak gök'e yıldız döşedim
Cehennemi ve cenneti yaşadım
İki omzumun üzerinde taşıdım
Başta gördüm dünya gerçek dostlarım.

USTASI OLDUK

Maden ocağına girdik
Kömürün ustası olduk
Çekici kaldırıp vurduk
Demirin ustası olduk

Taşı oyduk tuncu döktük
Yayı gerip oku attık
Kerpiçten tuğlaya çıktık
Çamurun ustası olduk

Doğuda zenginlik taşar
Binde birimize düşer
Yoğururuz ekmek pişer
Hamurun ustası olduk

Zincirleri kıra kıra
Karşı koyuyoruz zora
Sömürgene vura vura
Şamarın ustası olduk

Barış kuşu güle güle
Selâm söyle bizim ile
Hak uğrunda ölçüle
Ömürün ustası olduk

ŞEYH BEDRETTİN

Bir sarı güneşi yeşil urgana
Asmışlar Serez'de yanar Bedrettin
Üç direk salıncak gibi ergine
Eşitlik ekseni döner Bedrettin

Savaşta barışta dik kalmış boynu
Ölüme bakışı yaşamak aynı
Bir elde yüreği bir elde beyni
Bütün insanlığa sunar Bedrettin

Geleceğe eşik olmuş eş olmuş
Büyüyene beşik olmuş düş olmuş
Adalete âşık olmuş baş olmuş
Gönüllere akan pınar Bedrettin

Ozan Telli Bedrettin'im Şeyhim der
Cenkte kan akıtır işte döker ter
Doğar büyük gelişir her seher
Onar onar biner biner Bedrettin.

İRAN'LI DEVRİMCİLER «HALKIN SESİ»Nİ ELEŞTİRİYOR (2)

Türkiye — İran Ortak Bildirisi, Üçüncü Dünya ve bazı yanılgılar üzerine

(Geçen sayıdan devam)

Bütün bu somut olgulara rağmen «Halkın Sesi» gerçekleri çarpıtarak, İran Şah'ını bağımsız bir lider olarak kitlelere tanıtmak istiyor. Halkın Sesi'nden aldığımız aşağıdaki pasajlar bunu açıkça ispatlamaktadır:

«... Biz Türkiye'nin iki süper devletin önünde yerlere kadar eğilmesinden ve emperyalistlere avuç açmasındansa İran gibi ülkelerden kredi almasını yeğleriz. İlkemiz budur.»

Ve başka bir bölümde:

«... İran, Hint Okyanusu ve İran Körfezinde iki süper devletin hegemonya yarışına karşı çıkıyor. Bu konuda bölge ülkeleriyle birleşiyor. Bu olayları inkâr etmeğe imkân var mıdır?..»

Bu satırlara somut gerçekler şöyle cevap veriyor:

«Pakistan, Türkiye, İran, İngiltere ve Amerika'nın üyesi bulundukları CENTO devletleri Karaşi açıklarında yıllık bir deniz ve hava tatbikatı yapacaklardır. Bu tatbikata 48 gemi katılmaktadır. Gemilerin 9'u Amerikan, 9'u İngiltere, 10'u İran ve 20'si Pakistan'dandır. 1950'den bu yana CENTO'nun yapacağı en önemli tatbikat olarak nitelendirilmektedir.

Siyasi gözlemciler, petrol nedeniyle körfezin büyük önem kazanması ve Sovyetlerin Hint Okyanus'unda 30 parçalık bir filo bulundurması üzerine CENTO ülkelerinin ve bu arada hem NATO hem CENTO üyesi olan Amerika ve Türkiye'nin Hint Okyanus'unda 20 yıldan beri en büyük tatbikata giriştiklerini söylemektedir.

Hint savunma bakanı, deniz manevralarına Pakistan'ın da davet edildiğinden söz etmiş ve NATO'nun Kuzey Denizinde tatbikat yapacağı yerde Hint Okyanus'unda yapmasının akıl almaz bir şey olduğunu belirtmiştir. (Günaydın, 19 Kasım 1974)

Yukarıdaki satırlarla açıklamaya çalıştığımız somut gerçekler karşısında «Halkın Sesi»nin ilkesinin ne olduğunu açıkça gördük. «Halkın Sesi» günümüz mücadelesini saptırmaya çalışmaktadır. O yalnızca Sosyal emperyalizm konusuna takılarak olaylara tek yönlü bakmakta ve İran Şah'ının ABD Emperyalizminin baş uşağı olduğu gerçeğini halktan gizlemektedir.

Bugün İran ve Türkiye modern revizyonistleri nasıl sosyal—emperyalizmin kuyruğuna takılmışlarsa, «Halkın Sesi» de bu tutumu ile açıkça üçüncü dünyanın işbirlikçi yöneticilerinin oyununa gelmekte ve onların kuyruğuna takılarak, ister istemez onların ekmeğine yağ sürmektedir.

Yukarıya sıraladıklarımızdan başka, konunun iyice aydınlanabilmesi için Cumhuriyet Gazetesinden aldığımız şu bir kaç haberi de okurlara yorumsuz olarak sunuyoruz:

«... Amerika belki de bir yandan sol ve Sovyet nüfuzuna karşı koymak diğer taraftan da Arapların giderek artan gücüne karşı bir denge meydana getirmek amacıyla, İran'ı bölgesel bir güç haline getirmiştir.»

(...)

«Washington Post'un ünlü yazarı Jack Anderson (ki bu gazeteci Şili'de ITT ile CIA işbirliğini ortaya çıkarmıştır) İran Şahı ile ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger arasında yakın bir ilişki bulunduğunu ve Kissinger'in Çin yöneticileriyle yapmış olduğu görüşmeleri, en gizli ayrıntılarına kadar İran Şah'ına ilettiğini öne sürmüştür... İran Şah'ının Amerika merkezî haberalma örgütü CIA'nın faaliyetlerinin bir kısmını finanse ettiğini iddia etmektedir... Anderson'a göre İran Şahı ile Kissinger arasındaki bağıntı ABD'nin Tahran büyükelçisi olan (CIA) örgütünün eski başkanı Richard Helms aracılığıyla sağlanmaktadır.»

(...)

«Amerika'nın İran'a 8 nükleer santral vermesini öngören anlaşma imzalandı... Hacmi 15 milyar doları bulan ticaret anlaşmasının Amerika'nın şimdiye kadar bir yabancı ülke ile imzaladığı en büyük anlaşma olduğu bildiriliyor. Amerika İran'ın nükleer enerjiye sahip olması için gerekli katkıda bulunacak ancak bunun «barışçı» amaçla kullanılmasına özen gösterecek.» (Cumhuriyet)

3 — Halkın Sesi'nin hatalı görüşlerinin kaynağı neye dayanmaktadır?

Üçüncü dünyadaki gelişmeleri ve bağımsızlık hareketlerini değerlendirirken, ülkelerin devrimci ve ulusal unsurlarına değil de, Şah gibi emperyalist uşağı işbirlikçilerin aldığı tavırlara bakarak yön çizmek açıkça sübjektivizmdir ve bunun sonu da oportünizmin bataklığına kadar uzanır. Mao der ki:

«Marksist felsefesinin, diyalektik materyalizmin proletaryanın hizmetinde bulunduğunu açıkça ilân etmesi, diğeri uygulanabilir oluşu, teorinin pra-

tiğe bağlılığı üzerinde durması. Bir bilginin ya da teorinin doğruluğunu araştırırken insan, kendi öznel (subjektif) duygularına değil bilgi ya da teorinin toplumsal pratikteki nesnel (objektif) sonuçlarına dayanabilir. Doğrunun tek ölçütü, yalnız toplumsal pratik olabilir. Pratik, diyalektik materyalizmin bilgi teorisinde baş ve temel görüş noktasıdır. (Mao Çe-Tung, Teori ve Pratik, s. 10, Sol Yayınları)

Görüldüğü gibi, Marksizm-Leninizmin bilgi sürecinin iki aşamasının ayırdedici nitelikleri tümüyle somut pratiğe dayanmakta ve hiç bir zaman pratikten ayrılmamaktadır. Bu açıdan bakınca meseleye «Halkın Sesi»nde yayınlanan makalenin tümüyle subjektif ve pratikten kopuk bir dizi lâflar ve teorik lâfazanlıklarla dolu olduğunu kolayca görürüz. ABD Emperyalizminin hegemonyası altında bulunan İran ve Türkiye gibi ülkelerin işbirlikçi yöneticilerinin aldığı bir takım soyut, uygulama alanına girmeyecek kararlarını hemen bağımsızlık tavırları olarak yığınlara empoze etmek, bağımsızlık isteği olarak gösterilmek reformizmin ta kendisidir. Ülkeler bağımsızlıklarına son tahlilde ancak devrimlerle kavuşacaklardır. ABD Emperyalizmi Türkiye'den, İran'dan ve diğer üçüncü dünya ülkelerinden sökülüp atılmadıkça, Sovyet Sosyal emperyalizmine geniş halk yığınlarının, ulusal güçlerin kararlı direnci ile karşı konulmadıkça, ekonomik ve politik bağımsızlık söz konusu olamaz. Bu evrensel bir gerçektir. Ve gerçekleri tahrif etmeye, kitlelerden gizlemeye ne «Halkın Sesi»nin gücü yeter, ne de başkalarının. Pratik ve geçmiş devrimci tecrübeler, dünyaya «Halkın Sesi» gibi bakan ampristlerin hüsranlarıyla doludur. İşte Sovyetlerde Troçki, Buharin; işte Çin'de Liu Şao-Şi ve Lin Biao...»

«Halkın Sesi» birbiri peşisıra yayınladığı yazılarda aynı zamanda kendi kendisiyle de çelişkiye düşmektedir. Bir hafta önce (30.uncu sayıda) «İki süper devlet kahrolsun, Türkiye - İran dost olsun» makalesinde İran Şah'ının iki süper devlete sırt dayayan faşist bir işbirlikçi olduğundan sözederken, ertesi hafta bu faşist işbirlikçinin iki süper devlete karşı tavır aldığını ileri sürebilmektedir. Böylece o, bu tavrıyla işbirlikçi faşist liderleri emperyalizmden soyutlayarak, onlara yurtsever süsü vermeye çalışmaktadır.

Aslında bu tür tavırlar da yeni karşılaşılan tavırlar değildir zaten. Daha önceleri modern revizyonistler de aynı yolu izlemişlerdi. Böylece «Halkın Sesi» en çok karşı çıkar gibi göründüğü modern revizyonistlerle de aynı saflarda buluşmaktadırlar. İşte bunun iki somut örneği:

Sovyet modern revizyonistlerinin sözcülerinden olan Alex Vasiliyer Şah'ın reformları konusunda şunları yazıyor:

«Bu reformları gerçekleştirmek için ilk adımlar 1950 yılının sonunda atılmıştır. Bu adımlar İran'ın büyük millet meclisinde feodallerin hakimiyetinden dolayı engellenmiştir. (Bu tam bir sahtekârlıktır. Zira bu dönemde millet meclisinde hakimiyet milli burjuvazide olup, başbakan yine bu sınıfın temsilcisi olan Dr. Musadık'tır. (ç) Şah 1960'da büyük millet meclisini feshetti. Bu milli burjuvazinin feodallere ilk saldırısıdır. (Gerçekler revizyonistler tarafından işte böyle tahrif edilir. Feodallerin baş yandaşı Şah'ın milli burjuvazinin yanında yer aldığını söylemek tek kelimeyle gülünçtür. (ç) Ama yine genel seçimlerde, büyük millet meclisinin güç dengesindeki değişmeyi sağlayamadı. Bu nedenle Şah meclisi 1961'de yeniden feshetti. Bu da milli burjuvazinin ikinci hamlesiydi. (!!?) 1962'de devlet toprak reformunu büyük millet meclisinin oyunu almaksızın uyguladı. Bu milli burjuvazinin üçüncü ve en kesin darbesiydi. 1963'de seçim kanunları yeniden gözden geçirilip genel seçim sonucu burjuvazinin taraftarları mecliste çoğunluğu elde edebildiler. (O dönemdeki millet meclisi üyelerinin listesine bakılırsa yüzde 60'dan fazlasını eski feodallerin oluşturduğunu kolayca görebiliriz. (ç) Bu reformlar burjuvazinin çıkarlarına uygun olmakla beraber emperyalist güçlerin etkisini de kontrol altına alarak ülkenin bağımsızlığını sağlamlaştırmıştır. (Burada, modern revizyonistler emperyalizmin oyunlarını ve Şah'ın işbirlikçi tavırlarını yurtseverlik hareketi olarak nitelendirmektedirler. (ç)

Daha sonra Pravda gazetesinin revizyonist yazarları şöyle yazıyorlar:

«İran Hükümeti iki karşıt güçten oluşmaktadır. Biri feodallerin gücü olup özellikle ABD Emperyalizmi ile yakın ilişkiler kurma isteğindedir, ikincisi ise genel reform talebinde bulunan güçlerdir. Ve bu hareket de Şah'ın önderliğinde yürütülmektedir. Bu unsurlar feodalizm kanadını yıkmakta ve giderek güç kazanmaktadır...» (Ortadoğu'da Sovyet Sosyal Emperyalizmi, Farsça, S. 83—84)

Bilindiği gibi Marksist—Leninistlerin izlediği yolun doğruluğunu ispatlayan tek gerçek, tek ölçü hayatın kendisidir. Pratiktir. Devrimciler önlerindeki somut çelişkileri bir bilim adamı titizliği ile incelemeli, geçmiş tecrübelerden dersler çıkararak ilerlemelidirler. Ancak böyle bir yaklaşımla devrimci harekete sağlıklı bir yön verilebilinir. Biz «Halkın Sesi»nde genellikle bu tavrı göremiyoruz. Yanlış değerlendirmelerden hareket eden «Halkın Sesi» bu nedenle doğru bir tahlil de getiremiyor meselelere ve durmadan fikir değiştirerek, özelleştiri yapma gereğini duyuyor.

Son olarak, uluslararası politikada alınacak yanlış tavırların ve bunun sonucunda yapılacak hatalı tahlillerin bir hareketi nereye götüreceği konusunda yakın geçmişten bir örnek vererek bitirelim yazıyı.

Devrimcilerin çok iyi araştırmaları ve ders çıkarmaları gereken hareketlerden biri de Molla Mustafa Barzanî liderliğindeki «Kürdistan Bağımsızlık Hareketi»dir. Bu hareket otuz yıl sürmesine rağmen bünyesinde ortaya çıkan oportünizmi yenemediğinden dolayı çökmüştür.

Mücadele, 1945—1946 yıllarında İran'da Mahatop şehrinde kurulan «Demokratik Kürdistan Devleti» olayı ile başlar. Şah hükümetine karşı gerilla savaşı veren Barzanî, sonunda oportünistçe tavırlarından dolayı yenilerek Sovyetler Birliğine kaçar. 1960 yılına kadar orada kalır. Daha sonra Irak'da Abdülkerim Cuntasının kurulması üzerine Irak'a geçer. 1962 yılında Kasım'ın öldürülmesinden sonra Irak devletine karşı savaşa girişir. İşte bu aşamadan sonra olaylar daha da ilginç bir yol izlemeye başlar. Sovyet modern revizyonistleri, İran Şah'ı aracılığı ile Barzani'ye modern silâhlar vermiş ve İran ordusunun 4. ve 5.inci tümenleri de hareketi tümüyle destekiemiştir. 1971 yılında Sovyetlerle İran arasındaki ilişkilerin bozulması üzerine —ki buna Sovyetlerin El Bekr hükümetiyle aralarında başlayan ilişkileri sebep olmuştur— Kürtlere silâh yardımı kesilmiştir. İşte bundan sonra ABD sahneye çıkarak, Ortadoğuyu ele geçirme ve burada hegemonyasını sağlamlaştırma politikasına uygun olarak Barzani'yi kendi yanına çekmeyi başarmıştır. Bu başarıda İran Şah'ının büyük rolü vardır. Neticede ABD aynı zamanda Irak'la da iyi ilişkiler kurarak hareketi tümüyle çökertmiştir. Yenilen Barzani İran'a kaçarken gazeteler şöyle yazıyordu:

«...Önceki gün yanında İdris ve Mesut adlı iki oğlu ile birlikte İran'a sığındığı bildirilen Molla Mustafa Barzani ülkeyi terkederken 'artık her şey bitti' dediği belirtilmektedir...» (Cumhuriyet, 1 Nisan 1975)

İşte politik çizgisini doğru saptayamamış ve durmadan bocalayan, sağa sola yalpalayan bir liderin trajedisi. Başta da belirttiğimiz gibi devrimciler tüm pratikten olduğu gibi bu olaydan da dersler çıkarmak zorundadırlar. Kısa vadeli politikalarla bir hareketin yürütülemeyeceği, dış politikanın çok geniş kapsamlı bir mesele olduğunu böylece daha açık bir şekilde belirtmektedir. Zaten ustaların dış politikalarda izledikleri yol ve bu konunun karmaşık bir konu olması, olaylara düz mantık açısından bakılamayacağı bunu doğrulamaktadır. Özellikle Lenin'in 1.inci dünya savaşında izlediği yol ve Mao Zedung'un günümüzde izlediği politik çizgi dikkate değerdir ve yaratıcı bir gözle incelenmelidir. Zaten bütün devrimci hareketlerin tarihi kendi halklarının gücünü ESAS almayan, ona güvenmeyen ya da şu veya bu gücün kuyruğuna takılan küçük burjuvaların hüsranlarıyla doludur. İşte Barzani böyle bir yanlış politikanın kurbanı olmuştur. Halkı faşizmin darbeleri altında inlerken o bugün Tahran'da emperyalizm ve işbirlikçilerinin kendisine tahsis ettiği köşkte «mutlu» bir hayat sürmektedir.

Eğer devrimci hareketimizin sonunun Barzani hareketinin sonu gibi olmasını istemiyorsak, içte olduğu gibi dışta da olaylara devrimci bir bakışla, halkların çıkarlarını gözeterek yaklaşmalıyız. Biz geçmiş hareketlerde «Halkın Sesi»nin olaylara bilimsel tavırla yaklaştığını görmedik. Ve bugün de bu durum aynen sürmektedir. Meselâ geçmişte bir «Çekoslovakya olayı»nda aldığı tavır ve çok sonra getirilen «özeleştiri» örneğinde olduğu gibi. Özellikle üçüncü dünya savaşına doğru hızla yaklaşırken, yapılacak en küçük bir hata devrimci harekete büyük darbeler indirebilir.

Eleştirimizi burada bitirirken, yanlış bir anlaşılmaya meydan vermemek için bir noktayı vurgulamakta yarar görmekteyiz.

Üçüncü dünyanın işbirlikçi, faşist liderlerinin iki süper devlete karşı tavırlarının sahte olduğu gerçeğinden hareketle, **üçüncü dünyanın hangi şartlarda olursa olsun birleşemeyeceği anlamı** çıkarılmamalıdır. Çünkü dünyanın durumu her gün biraz daha değişmekte ve bu da halkların bu objektif duruma göre tavırlar almasını gerektirmektedir. Meselâ bir dünya savaşı karşısında (ki çıkma ihtimali giderek kesinlik kazanmaktadır) bir takım ittifaklar söz konusu olabilir. Fakat bu objektif durum iyice belirmeden «her ne pahasına olursa olsun, yeter ki birleşme olsun» ilkesiyle ortaya çıkmak, faşist iktidarların gerçek yüzlerini yığınlardan gizlemek ya da bu yanlarını ikinci plâna atarak mücadeleden kaçınmak oportünizmin ta kendisidir. Mao Zedung'un da belirttiği gibi:

«...Biz aynı zamanda, lâf ebesi «sol»a da karşıyız. **Bunların fikirleri nesnel sürecin belli bir gelişme aşamasının önündedir.** (Altı tarafımızdan çizildi.) Bunların bazıları, kurdukları düşlere gerçek diye bakarlar. Diğerleri ise, ancak gelecekte gerçekleştirebilecekleri fikri hemen gerçekleştirme çabasına düşerek o anda çoğunluğun katıldığı pratikten, o günün gerçeklerinden ayrı düşler ve maceracı eylemleriyle açığa çıkarlar. (Teori Ve Pratik, Sol ayınları)

İşte yukarda belirtilen bu tavra düşülmemelidir.

Devrimci selâmlarımızla.

İran'lı Marksist-Leninstler

DİRENİŞ'İN NOTU: İran'lı devrimcilerin eleştirisini genellikle olumlu bulduk. Ancak geçen sayımızda, OPEC konusunda ileri sürdükleri görüşlere katılmadığımızı belirtelim.

Gaziantep iplik işçileri direnişlerini yiğitçe sürdürüyorlar

Genel Merkezi Gaziantep'te bulunan «İplik-İş» Sendikasının «Özüstün Mensucat» fabrikasında ve «Erbağcı» işyerinde başlattığı grev azimle sürdürülmektedir.

Daha önce sendikasız, sigortasız olarak çalıştırılan iplik işçileri, sendikalarını kurup bir çatı altında toparlanmaya, kenetlenmeye başlayınca, kan-

emici patronların da uykusu kaçmaya başlamış, bu nedenle işçiler üzerinde eskiden beri varolan faşist uygulamaları daha da yoğunlaştırma yoluna gitmişlerdir. Ayrıca kanunî yollardan kurulmuş olan «İplik - İŞ» Sendikasını da kapattırmak amacıyla savcılığa, Emniyet Müdürlüğüne başvurmuşlardır.

Çünkü onlar, işçilerin faşist zorbalıklara ve sömürüye karşı devrimci bir sendika çatısı altında birleşip, mücadelelerini daha bilinçli ve örgütlü bir biçimde sürdürmelerinden korkmaktadırlar. Çünkü onlar, iplik işçilerinin tek yumruk olarak haksızlıklara, zulme karşı çıkmaları halinde işçileri eskisi gibi sigortasız, her çeşit sosyal haktan yoksun bir durumda ve faşist uygulamalar altında çalıştıramayacaklarını çok iyi bilmektedirler.

Nitekim «İplik - İş» Sendikasının kurulmasıyla her türlü sosyal güvenceden yoksun olarak çalışan işçiler mücadeleleri sonucunda bir takım haklar elde etmişler ,sömürüye ve faşist baskılara karşı da direnişe geçmişlerdir. Devrimci işçiler grev nedenlerini şöyle açıklamaktadırlar:

«Sendikalı olduğumuz için işveren bize devamlı baskı yapmaktadır. Sosyal haklardan bizi yoksun bırakmaktadır. Bu nedenle greve başladık. İşten çıkarılan arkadaşlarımız işe alınıncaya kadar ve sosyal haklarımızı elde edene kadar grevi sürdüreceğiz...»

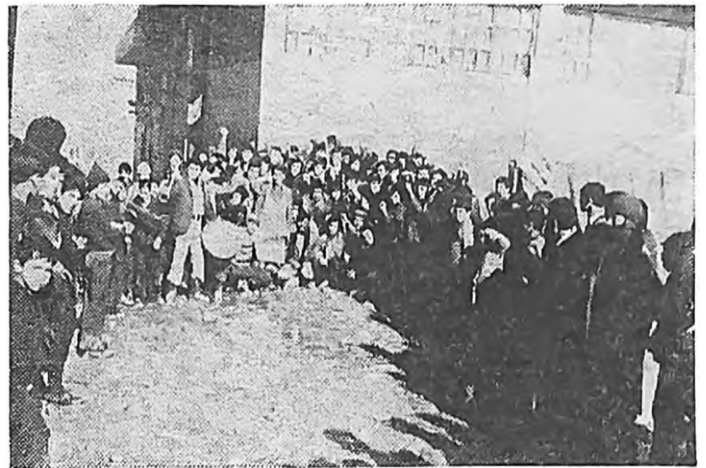
Bu direniş karşısında patron grevi kırmak üzere bir çok işçiyi işten atmış, faşist komandoları işçiler üzerine saldırtmak istemiş ve daha bir çok tertipler içerisine girmiştir. Türk - İş'e bağlı sarı «Teksif» sendikası da bu konuda işverene yardımcı olmak amacıyla elinden geleni ardına koymayarak bir çok işçinin işten atılmasına sebep olmuştur.

İşveren ve sarı sendikalar tarafından düzenlenen çeşitli ayak oyunlarına ve kanlı tertiplere rağmen işçilerin mücadelesi yiğitçe devam etmektedir. İşçiler haklı mücadelelerinde mutlaka başarıya ulaşacaklardır. Gaziantep İplik - İş Sendikasının yayınladığı bildiride devrimci işçiler halkımıza şöyle sesleniyorlar :

İŞÇİ KÖYLÜ TÜM EMEKÇİ HALKIMIZA

Ülkemizde Gelişen İşçi hareketleri karşısında paniğe kapılan egemen sınıflar ve onların çanak yalayıcıları gelişen her hareketi kan ve şiddetle bastırıyorlar.

Türkiyenin dört bir yanında tüm emekçiler patronların, polisin jandarma ve faşist komandoların baskısına, sarı sendikaların ihanetine karşı direniyorlar ve bu direnişlerine her gün yenilerini katıyorlar.

İstanbulda Berec Pil Fab. Sungurlar Kazan Fab. Kısmet Fermuarda, Etibankta Philips'de, iki Cam Fab. Ereğli Demir Çelikte, Tarsus Çumitaşta, İzmir Tarişte, Samsun İzabede, Şeker Bank ve Garanti Bankasında, Türkiye Irak Petrol Boru hattında...... Saymakla bitmeyecek işyerlerinde işçiler hep aynı haklı istekler için direndiler, direniyorlar.

Gaziantep'de işten atılan işçi arkadaşlarının

tekrar işe alınması için Özüstün Mensucatta 23 işçi patron ve Tekstil sendikası işbirliğine rağmen direnişlerini 36 gün sürdürdüler.

İplik—İş Sendikasının Erbağcı iş yerindeki Grev'i 42 gündür devam etmekte.

Duran Beğendi İşyerinde ise Grev 5 inci gününde.

KARDEŞLER

İşçilerin, köylülerin yurdun dört yanına yayılan mücadeleri bize şunu öğretmiştir: Bizleri zafere götürecek yol davamıza sıkı sıkıya sarılmaktan geçmektedir.

Patronların baskısına, sarı sendika ağalarının ihanetine cop ve panzere, jandarma dipçiğine karşı direnişlerimizi savunalım.

En ufak haksızlığa bile göz yummayalım.

İşten atılmalara topluca karşı koyalım.

İşten atılan arkadaşlarımızın tekrar işe alınması için mücadelemizi yükseltelim.

TALEBİMİZ:

İş güvenliği, sendika hürriyeti ve insanca yaşamaktır.

Yıkılsın bu sömürü ve zulüm düzeni
Kahrolsun sarı sendikalar
Kahrolsun Faşizm
Yaşasın işçi sınıfının devrimci mücadelesi

**İPLİK—İŞ SENDİKASI
GENEL MERKEZİ GAZİANTEP**

ÇETELE

RUŞEN HAKKI

Kaç sıkıyönetimli
Kaç gevşek
Gün indi gün bindi
Kaç ad ünlendi gardiyan ağızlarla
Kaç bebek parmağı ağzında
Bekler oldu babasını
Varın siz tutun hesabını

Varın siz tutun çanağını kavganın
Ki azıcık ırgalansın
Has bahçenin has gülleri

2./

Oltaya vuran alık balık alıklığı
Gibi geçtiyse de üstümüzden yaz
Yapma çiçeklerle kandırdığımız kırağı
Biliriz ki bir daha adımızı anmaz
Semtimize uğramaz puştluğun daniskası

3./

Şimdi evimizde olsak soyunsak dökünsek
Eğer kalmışsa geride birkaç kitap
İşte onları
Bir sevgiliyi okşar gibi okşasak
Ve dışarda olmanın sevinciyle
Kucaklasak dostları

Kan mı gelir benzimize
Ağaçlara su mu yürür

4./

Kelle hesabına dağıtılan ödül
Ne bokum yakalarda böyle sırıtkan

Artarsa öbürüne de azıcık ucundan
Çünkü biri kıvılcımsa öbürü kül

Ama gene de gerekli örtmeye bazı bokları
Ki birileri çıkar da sorabilir geçmiş hesapları

HİKÂYE

ÇOCUKLUĞUMUZ

METİN İLKİN

Aklım derste değildi ama babamdan korkuma çalışıyormuş gibi yapıyordum. Kardeşim bir ağlamadır tutturmuştu. Annemin memesini bile mızıldana mızıldana emdi. Sonra annem salıncağa yatırıp uzun zaman salladı ninni de söyleyerek. Salıncağın halkaları gıcırtılıydı. Bir yandan da ilkokula giden kardeşim dalıma basıyordu. Dişlerimi sıktığımı bile bile, «Çalışsana, çalışsana,» diyordu. Bugün onu sokağa bırakmamam içine oturmuştu. Babamın hışmına uğrarsam yüreği yağ bağlayacaktı. Eliyle göğsünü sıvazlıyordu kızdığımı görünce. Bakışlarımla, yarın başına neler geleceğini anlatmak istedim, anlamadı. Sonunda, «Tek durmazsan yalnız kaldığımızda bunu fena ödersin,» diye fısıldamak zorunda kaldım.

Tam bu sıra babamın sövmesi yüreğimi ağzıma getirdi. Kardeşime gözdağı verdiğimi sezdi de tepesi attı sanmıştım, ama değilmiş. Okuduğu gazeteyi koca koca pençeleri andıran elleriyle buruşturarak sövgüsünü tekrarladı. Başımı eğerek baktım yandan, sanki bir de tükürmek istiyordu tortop ettiği gazeteye.

Annem, bu gürültülü öfkenin bebeği uyandıracağından korkarak, «Ne oluyorsun?» dedi.

Fısıltılı konuşması cevabın da yavaş sesle verilmesi içindi. Oysa babam hiç yavaş konuşamaz. Kalın bir sesi vardır. Sövgüyle karışık gümbürdedi gene.

«İt oğlu itler, ustası olmuşlar sol gösterip sağ vurmanın. Sizin direniş üzerine yazılanı okudun mu?»

Okumadım anlamına başını kaldırdı annem. Ben, annem grev nöbetine gittikten, babam da uyuduktan sonra, paçavra gibi buruşturulmuş gazetedeki o yazıyı okumaya karar verdim.

Babam, «Oku oku,» dedi anneme. «Kamuoyunu yanıltmak için ne haltlar karıştırdıklarını gör.»

Annem, kaç parçaya bölüneyim gibisinden baktı, ama, «Okurum,» dedi.

Gazeteyi yanında götüreceği için üzüldüm. Çünkü nöbet vakti geliyordu ve evde bir sürü işi vardı daha yapacak. Beş gün beş gece eve hiç uğramadan kalmıştı direnişte. Şimdilerde, polisler işyerini teslim aldıklarından kapının önünde nöbete gidiyor yalnız. Evle işyeri arasında çırpınıyordu. Henüz ne ev düzene girmiş, ne de sağlığı yerine gelmişti annemin. İlaçla ayakta duruyordu.

Babam gazeteyi attıktan sonra gözlerini ayırmaz oldu annemden. Ne yaparsa izliyordu. Daha üstündeydi öfkesi. Bunu kardeşim bile sezmiş, göze çarpmak korkusuna bana sataşmaya kalkışmamıştı bir daha; oturduğu yerde ayak parmaklarıyla oynuyordu. Annem bebenin mamasını şişeye doldururken babama baktı yan gözle. Babam, «Sen gitmeye hazırlanıyorsun yanlış anlamadıysam,» dedi.

Annem, çok yumuşak bir sesle. «Bunu tartışmayalım,» dedi.

«Ne demek tartışmayalım? Sana nöbete yazılma her gece demedim mi?»

«Doğru olmayacağını düşündüm ben de.»

Babam pufladı durdu. Burun kanatları geniş geniş açıldı hep. Sonra, ama öfkesiz, anneme beş gün aç uykusuz kaldığını, sarsıldığını doktorun dediği gibi dinlenmesi gerektiğini anlattı. Nöbete yazılacak çok adam vardı. Bu görevi erkekler üstlensindi.

Kardeşimle ben kulak kesilmiştik. Yalnız, aç kalma meselesi kafamı kurcaladı. Çünkü babam, bütün o beş gün söve saya yemek pişirmişti geceleri. Yarısını biz yer, öbür yarısını okuldan sonra büyük sefer tasıyla anneme taşırdım. Babamın bıraktığı parayla da şişe sütü ve ekmek alırdım giderken. Babamın kendisi de işten çıkınca anneme uğramadan eve gelmezdi. Bize onu merak etmememizi, akşam yemeğini birlikte yediklerini söylerdi.

Annem, «Beni düşünme,» dedi. «Ölmem nasıl olsa.»

Babam, «Ettiğin söze bak,» dedi. «Ne demek bu.»

Annem, «Yoksa kendi rahatın bozuluyor diye mi?» dedi.

İkisi de tüm sinirdi:

Babam, «Kavga mı edelim şimdi,» dedi.

Annem, «Aramızdaki kavga bir şey değil,» dedi. «Oradaki kavga önemli.»

Kardeşimin gözleri dolu dolu oldu. Duygulu çocuktur. Bir bakarsın sevinçten uçuyor, bir bakarsın somurtup oturmuş. Kendine gelsin diye dürttüm dirseğimle. «Dürtme be!» dedi hiç sakınmadan. Bir babama bir anneme baktım ürkek ürkek. Onlar da birbirlerine bakıyorlardı. Sonra hole çıktılar.

Dışardan sesleri geliyordu ama neler konuştuklarını duyamıyorduk. Kardeşime, «Ne kabardın öyle?» dedim.

«İsteyerek yapmadım,» dedi.

«Peki ne kızdırıyordun beni?»

«Sen de beni sokağa bırakmadındı.»

«Cocuğa ben mi bakaydım o zaman?»

Omuz silkti.

«Hiç düşünmüyorsun annemi.» dedim. «Babam bile onun yerine yemeğimizi pişirdi.»

«Ben de yemek pişirebilirim.» dedi.

Atıyordu.

Dışarda babamın gürüldediğini duyunca dalaşmayı bırakıp kulak kesildik. Kapıya sokulduk dinlemek için. Annem, «Polisleri kışkırtanlar var aralarında. Beş altı bin lira aylık aldığımızı yayıyorlar,» diyordu. «Polislerin iki katı aylık aldığımız halde grev yapıp memleketi zarara sokuyormuşuz.»

«Vay it oğlu itler!» dedi babam. «Yeni taktikler ha...»

«Hem de etkili oluyor.» dedi annem. «Böyle körüklenen polisler durduk yerde sataşmaya kalkışınca biz engelleyebiliyoruz. Erkeklere kalsa hır çıkacak.»

Babam, «Desene ön safları tuttunuz,» dedi.

Kalın sesine rağmen neşeli olduğunu anlamak zor değildi. Gözümüzle görmüş gibi biliyorduk yüzünün gevşediğini. Bıyıkları genişlerdi böyle zamanlarda

Annem, «Gır gır geçme,» dedi.

Babam, «Koltuklarım kabarıyor,» dedi keyifli keyifli.

«Eeeh!» dedi annem. «Gidiyorum ben.»

Babam, «Ağır ol,» dedi. «Dur bakalım. Ben de giyeyim pabuçlarımı.»

Annem, «Geliyor musun?» dedi.

«Elbet,» dedi babam.

Annem, «Yalnız giderdim,» dedi. «Sen de uykusuz kalıyorsun.»

Babam, «Uzun etme,» dedi. «İyice giyin. Bayağı soğuk var dışarda.»

Kardeşim, «Gene yalnız kaldık,» diye fısıldadı. Ben, «Annemi bırakıp döner babam,» dedim. «Bekle,» dedi. «Döner,» diye üsteledim. «Dün gece döndü mü?» dedi. «Sabaha kadar annemle kalıp ordan kendi işine gitmiş.»

Annem, «Çocuklar,» diye seslendi. Kapıdan başımızı çıkardık hemen.

Babam gülüyordu.

Kardeşim, «Efendim?» dedi anneme.

Annem, kardeşimize ne zaman mama vereceğimizi söyledi. Ağlamasındı. Eğer ağlarsa uyutana kadar sallamalıydık salıncakta.

Babam giyinmiş, elleri cebinde, kapının yanında dikilip duruyordu. Hazırlanmasını bekliyordu annemin. Yüzü gene sertti. O kalın sesiyle yavaştan bir türküye başladı.

Fabrikalar ipek boyar
Genç kızların kanıyla
Bir avuç göbekli yutar
Doğan bütün serveti

Annem, «Gazeteyi alayım mı?» dedi. «O söylediğin yazı için.»

Babam, «Ben sana anlatırım yolda,» dedi. «Hadi yürü.»

Gazeteyi almadıklarına öyle sevindim ki. Kardeşimin gözünden kaçmadı bu. «Ne oluyorsun?» dedi. «Hiç,» dedim. «Şişindin?» dedi. Ona cevap vermedim.

Babamlar gittikten sonra içeri girdik. Sedire, tam babamın oturduğu yere, oturdum. Sırtımı yastığa verip yanladım.

Kardeşim, «Niçin şişindin demin?» dedi.

«Gazeteyi ver bana,» dedim cevap olarak.

«Kalk kendin al,» dedi.

Sesim babamınki gibi kalın olsaydı, gazeteyi ver deyince verirdi her halde diye düşündüm. Ama kalkışmadım babamın sesini taklit etmeye. «Gazeteyi bana verirsen,» dedim. «Ben de senin bir sözünü tutarım.»

«Tutar mısın?» dedi.

«Söz,» dedim.

Kalkıp tortop edilmiş gazeteyi bana getirdi. İstifimi bozmadan aldım. Açıp düzelttim yavaşça. Annemlerin direnişini yazan yeri ararken, kardeşim, «Bana da oku,» diye tartakıl oldu. Ama yazıyı aramaktan ona cevap veermiyordum. Baş sayfadaymış meğer. Baş sayfada başlayıp içerde bir yerde bitiyordu. Grev yüzünden günlük zarar bilmem ne kadarmış. Babam gibi tepem attı benim de. «İt oğlu itler!» dedim.

Kardeşim, «Babam gibi sövmeye başladın,» dedi.

«Söverim,» dedim.

«Sen babam gibi büyük değilsin,» dedi.

Ona güldüm. Büyük değilsem şimdi büyük değilim, sonra büyüyeceğim. Sesim de kalınlaşacak. Ellerim kocaman pençeleri andıracak babamınki gibi. Böyle düşünürken ellerim gerçekten büyüyormuş gibi oldu. Sesimin kalınlaştığını duydum, ağzımı açsam gümbürdeyecek. Öyleyse babam gibi bir söveyim bakalım dedim içimden. Kendimi hazırlayıp, «İt oğlu itler!» diye gümbürdedim .

Kardeşim, «Tam babam gibi sövüyorsun,» dedi.

«Aynı oldu mu?» dedim.

«Aynı,» dedi.

«Sen de söv,» dedim.

O dünden hazırmış. «İt oğlu itler,» dedi ve hemen sordu: «Benimki de aynı oldu mu?»

«Daha küçüksün sen, onun için,» dedim.

«Ama büyüyeceğim,» dedi.

Babamlar nöbete gideli daha pek az olmuştu.

NECDET KAYA

MAYINLANMIŞ CADDELER

— I —

Kara duman
yine mi
dağlara
birikiyor,
caddeler
yine mi
mayınla döşenlyor
guneyden geçti bir «Şahan» daha
kaçakçılığa
korkusunu ölüme yedirerek.
Biliyor Şahan
onun için bu ülkede
her karış toprakta mayın
her soluk havada ölüm
pusuda
ve biliyor Şahan
«çocuk..
ve biliyor Şahan
«çocuklar..
ve biliyor Şahan
«çocukları..
ve biliyor Şahan
«var
ve biliyor Şahan
«karısı
ve biliyor Şahan
«bir can
ve biliyor Şahan
«yaşamak
ne de olsa
biraz tuz biraz ekmek
ister

Geçiyor güneyden
bilmiyor fakat neresinde
gizli kalmış bir yara
geçiyor güneyden
kanayarak

— II —

güneyden Şahanlar geçiyor her gün
ölümle çarpışarak
gölgeler
yine mi
oynaşır
durur,
sarı
pis
kirli geceışıklarında
cellâtlar
yine mi
urganın yağlar

Makinalar
Şehirlerde
kol yutar emek yutar

yine mi kelepçe
yine mi zından

canlar döşenir caddelere
ve panzerler geçer üzerlerinden
yine mi kapılar
çalınmak istenir
geceyarılarında
yine mi sırtlara omuzlara
vurulmak istenir
karanlık torbalarla

— III —

bulutlar çarpışmasın
korkunçtur
şimşekler çakmasın
korkunçtur
gök haykırmasın avazı çıktığı kadar
toprak sarsılmasın
korkunçtur

sizler
bir tek damla ışıktan bile ürküp kaçanlar
baskının ve zulmün köleleri
geceleri silip süpürdüğünde şafak
güneş çatlayacakmış gibi
büyük ve kocaman doğduğunda
göreyim sizi
onbin ağız yüzbin ağız bağırdığında hep birden
mayınlanmış caddelerde yüründüğünde
göreyim

kopmuş bacak
yutulmuş kol
tamamladığında büyük gövdeyi
göreyim sizi
göreyim...

Devrimci şiirimizin bir yapı taşı: ENVER GÖKÇE

AHMET ADA

Enver Gökçe'nin şiirleri de Ahmed Arif'in şiirleri gibi epeyce bir süre sonra gün ışığına çıktı. Dönemleri içinde gerek resmi ideolojiden kaynaklanan bir şiir anlayışına gerekse küçük burjuva moda akımı «Garip»in dışında, toplumsal hayata sımsıkı bağlı içerikle özgün bir şiir yapısı kurdular bu şairler. Her iki şairin ürünleri, hayata ve toplumsal olaylara «sosyalist gerçekçi» odaktan bakılarak yazılmıştır. Enver Gökçe şiirlerinde yaşadığı dönemin çevresel ilişkilerini emekçi kitlelerin dünya görüşü Marksizm—Leninizmi kendine eylem rehberi edinerek taramıştır. Bu görüş açısı toplumsal pratikle kaynaşınca popülizmin çeşitli kılıktaki belirtilerinden kurtularak toplumun tek yaratıcısı işçi—köylü sınıflarının dinamizmi somut bir biçimde Enver Gökçe'nin şiirlerine girmiştir.

Enver Gökçe'nin şiirlerine yazıldığı dönem açısından yaklaşalım. Temelde faşizm barbarlığı bütün dünyayı, giderek bütün insani değerleri etkiliyordu. Sanat—edebiyat planında ise 1940—50 arası şiirini iki küme oluşturuyordu. Küçük burjuva içerikli şiiri Orhan Veli ve yandaşları, devrimci şiiri de, bilimsel bilgiyi genç yaşta özümleyip dünya devrimci pratiğiyle bilinç ve duyarlık yönünden dolaysız ilişki kuran Nâzım Hikmet, Enver Gökçe ve Ahmed Arif oluşturuyordu. Orhan Veli ve yandaşlarının gerek yaşantılarındaki boşluk, gerek bilimsel bilgiden habersiz oluşları ve gerekse dünya şiiri içinde küçük burjuva içerikli ürünlerden etkilenmeleri nitel bir sıçrama yapmalarına engel oldu. Burada devrimci şiirin aynı dönem içinde ürün veren kuşakdaşlarına da değinmek gerekir. Nâzım Hikmet, Ahmed Arif ve Enver Gökçe'nin eserlerini bu şairlerin eserlerinden ayıran fark, birinci kümedekilerin faşizme direnmelerinden, emekçi kitlelerin hayatını ileriye götürebilecek devrimci bildiriyi sağlam estetik yapıyla vermelerinden geliyor. Baskı karşısında aldıkları tavır devrimci mücadelenin özünü sakatlamaz. Ahmed Arif'in sözlerine başvuralım: «Şairin; hele devrimci şairin başlıca görevi insanın yüreğini yüceltmek, zulmün, yalanın ve alçaklığın egemenliğine karşı «O'na bir direnç, bir dayatma ve bir «Hasss..!» çekme gücü vermek, bu gücün uyanmasına yardımcı olmaktır.» Gelgelelim, devrimci şiirin ikinci kümesini oluşturan bir kısım şairler yaşadıkları dönemin egemen güçleriyle uzlaşmamışlar ama devrimci pratikle de bütünleşememişlerdir.

Dost Dost İlle Kavga'daki şiirlerin içeriğini saptayalım: (a) Kırsal alanda yoksullaşıp yarı—proleterleşen insanların emek—sermaye çelişkisi karşısında emekten yana mücadeleleri, (b) ikinci emperyalist savaşın açtığı yaraların emekçi sınıfının ideolojisi açısından yansıtılışı, (c) anti—faşist tavrın belirleyici özelliğini taşıyan militan kesimin mücadele içindeki zincirleme hayatı olarak özetlenebilir. Bu şiirlerin ortak özelliği işçi sınıfını tabana oturtup devrimci duyarlığı onun omurgasından harmanlanmasıdır. Bu yüzden Enver Gökçe'nin şiirlerinde popülist tavır görülmez. Ondaki umut tarihsel akışın seyrinden kaynaklanır. Öfke de dengeli, savruk değil disiplinli bir biçimde denetlenip emekçi kitleleri bir hedefe yöneltecek sese kavuşur. İçeriğin bu disiplinli denetimi nasılsa biçim de savruk değil aynı denetim içindedir. Örneğini küçük burjuva şairlerde gördüğümüz hayatı bölük pörçük yansıtışa onun şiirlerinde rastlanmaz. Toplumu, kendini, yaşadığı bütün olgularla birlikte soyutlamadan bütünsele yönelerek verir:

«Alkım tutan ellerimi kesmedim,
Tanklarımla tarhlarımı ezmedim
Ben kendi halimde müthiş kişi
Ben sevici, sert ve delişmen»

Enver Gökçe, birkaç sözcükle konuşur izlenimi uyandırıp vurucu bir görüntü yakalar. Kimi zaman tok sesli bir ritmle, kimi zaman da yumuşak bir ritmle görüntüler çizer. Sessel unsurlar kavga şiirlerinde bangır bangırdır, bazan inişli çıkışlı gelişir:

«Irmağın üstünden
Bir sürü geçti allı pullu
Herhal meri keklik
Gider öyle gider.»

Devrimci mücadelede öncü kesimin kavgası mücadelenin dışında kalmış bazı şairlerin şiirlerinde görüldüğü gibi yapay, dıştan slogan sözcüklerle verilmez. Çünkü Enver Gökçe'nin şiiri yaşantı—duyarlık birliğinin ürünüdür. Öncü kesimin savaşı emekçi kitlelerin yaratıcı dinamizminden beslenir Onunla özdeştir. Hayatın bütün değerlerini yaratan işçi sınıfı direncin de kaynağıdır onda. Öncü—aydın kesim bu güçle bütün olanaklarını kullanarak sava-

şır: **«Fakültenin Önü»**, **«Oy Beni»**, **«Turan Emeksiz»**, **«Bir Kurtuluş Türküsü»** başlıklı şiirler, gerçek devrimci yaşantının güncele hapsolmadan evrensel boyutlara ulaşan örnekleridir.

Enver Gökçe'nin şiirlerinde imge bütünden kopuk değildir. İçeriği tamamlamaya, onu güçlendirmeğe somut biçimde yardımcıdır. Ancak, imgenin bulunduğu dize başlıbaşına okunduğunda da anlamlı ve canlıdır:

«Namlu puşt olmuş, at ayağı puşt.»

Enver Gökçe'de şiirsel dil çalışan halkın yaratıcı kaynaklarından beslenir. Bir bölgenin ağzını kullanıp şiirini kapamaz. Devrimci kültür mücadelesinin bölge bölge değil, bir bütün olduğunun bilincindedir O. Halkın yaratıcı kaynakları olan «Bozlak» yada «Hoyrat»a uzanır bir kaynağı, diğeri konuşma dilinin canlı yapısına bağlanır. Ancak toplumsal gurubu kente bağlı bazı şairlerin deneysel çalışmalarına benzemez halk kültürüne yaklaşımı. Çünkü biçim için özenti, derleme bir dil kaygısı gütmez. Bu bakımdan şiirleri gerçek bir bileşimdir. İçinden geldiği toplumsal sınıfın türküleri, yiğitlemeleri, güzellemeleri vardır, onları yaşar, değiştirir, bozar, şiirine dayanak yapar. Onun şiirlerinde halk deyişleri yapay durmaz. Şiiriyle kaynaşmış, değişmiş, özgür yaratımına dönüşmüştür. Şiirinin bildirisi halk deyişleriyle canlıdır. Kimi zaman imgeleri de bu tür deyişlerle kurar. Halk deyişi ve türküler şiirinin omurgasıyla kaynaşmıştır: **«28 Nisandı Yavri Hey! Ham Meyvayı Kopardılar Dalından.»**

Bu şiirlerin içerdiği birkaç boyut var: Öfke, umut, devrimci kavga, işçi sınıfının özverisiyle güzel günlerin geleceğine inanç, dünya emekçilerinin devrimci pratiği ile bütünleşme gibi. Öfkesi somut hedeflere yöneliktir şairin. Hayatın değişebilirliğini de içinde taşır. Emek—sermaye çelişkisinden kaynaklanıp devrim özlemiyle biter. Öfkenin birikimi de olumsuzlanmaz onda. Hayıflanmaya dönüşmez. **«Dost»** adlı şiiri böyle bir işlevi yoğunlaştırır. Bu şiirde **«Gel günlerim gel de dol»** diye başlayan tekrarlar çarpık sömürü çarkını değiştirmeye, işkencede olan **ümit** ve **emeği** kurtarmaya çağrıdır. Hayatın zenginliklerinden, üretici güçlerden ve devrimin öncü kesiminden yola çıkılarak, haksızlık, sömürü ve zülme karşı kitleler ajite edilir. Kitlelerin öfkesidir bu. Bu yüzden çökmekte olan tekdüze bir yaşantının bireysel değerlerinden doğmaz, toplumsal hayatın olumlu değerlerinin seyrinden çıkar hep. Üstelik yerini edilgen bitişe terketmez, zincirin öbür ucu umuda bağlanır. Saflarında döğüştüğü insanların mutluluğa erecekleri inancı eksilmez. Devrime inancını yitirenleri düşman bilir. «Vatandaş» başlıklı şiirinde devrimci yaşantının temelinde biriken özlem yada gelecek günler şöyle yansıtılır:

«Şöyle bir sular gibi salsak, boy versek
Uzun ömrümüzü, yiğit ömrümüzü, taze ömrümüzü,
Sefil ömrümüzü, deli ömrümüzü, gelin ömrümüzü...
Güneşte güneşlesek
Dal kırsak, toplasak, ateşlesek
Broy broy desek dağlarda
Gül gülistan içinde görseler bizi.»

Erzincan'ın Çit köyünden, büyük şehirlerin fakültelerine, oradan hapishanelere, pazar işçilerine, tarla boylarına, tezgahlara, oradan da bağımsızlık savaşlarına kol atar Enver Gökçe'nin şiiri. Onda çevre yerli unsurlar korunarak yansıtılmıştır. Hem kırsal üretim ilişkileri hem de kapitalist üretim ilişkileri eleştirilmiştir. İşçi sınıfı düşüncesi içinden geldiği toplumsal pratiğe bürünmüş, giderek bazan kuramın ön plana çıktığı da olmuştur:

«Nasıl yaşıyorsan
Öyle düşünüyorsun demek
Demek insan
En yüce mertebede hayvandır
Yeni anladım
Alet kullanan ve yapan.»

«Döğüşe çekişe madde
Vuruşa vuruşa madde»

Hayatı hem olumlu hem olumsuz yönleriyle yansıtmıştır Enver Gökçe. Hayat, hayatın içindeki tipler... maddi hayat şartlarının belirlediği biçimde şiire girmiştir: **«Mürettip Hasan»**, **«İbrahim»**, **«1909—1946»** adlı şiirlerde görüldüğü gibi.

Şairin dergilerde yayınlandığı halde **«Dost Dost İlle Kavga»**nın ikinci baskısına girmeyen şiirlerinden de söz edelim. **«Dağlar Of Çeker»** ve **«Açmaz»**. **(*)** (Diğer şiirlerini elde edemedim.) İlkinde kesik kesik bir anlatımla Anadolu coğrafyası şiirleştiriliyor. Sözcük kümesini en aza indirgeyerek yalın, içten görüntüler veriyor Anadolu'dan:

«Bu Terazi, bu Ülker
Tanıktırlar:
Geçtiğinizi gördüler
Hışımla
Ve dolu—dizgin
Bu kalleş düzenci
Geceden.»

Bütün doğasıyla, insanlarıyla, ezilmiş, sömürülmüş, yağmalanmış Anadolu'nun yaşamını içeren bu şiir biçimiyle de özgün. **«Açmaz»** adlı şiiri, hastalıklı karamsarlığı değil, yine umudu içermekte, yeniden pekiştirmektedir.

* **Direniş Dergisi, Sayı : 1**

Devrimci müzik üzerine

Sorular : **Hüseyin KIVANÇ**
Cevaplar : **ÂŞIK İHSANÎ**

Soru : Halk sanatı nedir?

Cevap : Halk sanatı, halkın anladığı sanattır. Halkın sürekli bilinçli olarak ilgilendiği sanattır.

Soru : Devrimci halk sanatı nedir?

Cevap : Uyutulmuş halkın geçici olarak gösterdiği olumsuz tepkiye karşı yürütülen, geniş halk yığınları için yapılan sanattır devrimci sanat. Halk bir dönem mistisizmle uyutulmuştur. Her yeniliğe olduğu gibi, devrimci sanata da tepkisi olmuştur. Ancak bunun geçici olduğu görülmüştür. On yıl önce devrimci türkülerime tepki gösteren halkın bugün türkülerimi bağırlarına bastığı görülmektedir.

Soru : Devrimci sanatın kitle mücadelesindeki yeri nedir?

Cevap : Sanatsız devrim iki kulpundan biri eksik kazana benzer. Halk sanatçısı pişmiş aşa gereken tuz kadar devrimci mücadeleye gereklidir. Ve bu yapılırken halkın anlayacağı bir dille yapılmalıdır.

Soru : Devrimci türkülerin aranje edilmesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Cevap : Günümüzde devrimci türkülerin aranje edilişi burjuva batı taklitçiliğinden başka bir şey değildir. Arajman; bir kavga aracı olarak değil, bir eğlenti aracı olarak girmiştir yurdumuza. Ve böylece de sürüp gidecektir. Ancak bu devrimci türkülerin sadece sazla çalınması demek de değildir. Bu gayet tabii orkestralaşacaktır. Ancak Türkiye halkı, sanat anlayışı gereği buna hazır değildir. Bu ilerde giderek şu ya da bu yoldan hazırlanacaktır. Nitekim biz, birinci olarak; halkın uykudan kalkması anlamına gelen ramazan davulunu plaklarımızda fon olarak kullanmaya başladık. Buna, yer yer halkın haykırışı seslerini de fona katmaktayız.

Soru : Devrimci halk türkülerinin geleneksel halk türkülerinden kaynaklanması konusunda ne dersiniz?

Cevap : Bizim geleneksel türkülerimizden büsbütün kopmamızın mümkünü yok. Ancak biz bu ezikliği kavgalaştırıp günümüze uygun hareketi içinde vermeliyiz.

Soru : Günümüz halk ozanları hakkındaki görüşleriniz?

Cevap : Günümüz halk ozanları eski ile yeni arasında bocalamaktadır. Bu, şu demektir : Eninde sonunda eskinin olumlu yönleri alınıp, yeni ile yoğrulduktan sonra halka anlayacağı bir biçimde sunulacaktır. Kaldı ki bu gerçeği göremeyenler çağımızda ölü sayılacaktır. Nazım'ın dediği gibi, «ölülerimizin yasını tutmaya vaktimiz yok...».

Âşık İhsanî

Soru : Devrimci sanatçının kitle mücadelesinde yeri nedir?

Cevap : Devrimci sanatçı her yönüyle kitleye örnek olmalıdır. Halkın gidemeyeceği burjuva yaşantılı yerlere gitmemelidir. Eğer halk 20 liradan fazla olan bir otelde kalamıyorsa o da kalmamalıdır. Eğer geniş halk yığınları ucuz bir lokantada yiyorsa, sanatçı pahalı bir gazinoda halkın parasını çarçur etmemelidir. Halktan, emeğinin karşılığı bile olsa, kazandığı parayı halkın yararına eylemde harcamalıdır. Bizim sanatımızda içkinin yeri kesinlikle yoktur. İçki içen bir kişinin vücudu uyuşuktur. Bir insanın kavga etmesi için dipdiri olması gerekir. Bugünün Türkiye'si bir sınıf kavgası vermektedir. Uyuşuk kişi uyumuştur. Uyumuş da uyaramaz. Başkasını uyarması için önce kendisinin uyanması gerek.

Soru : Düşünce özgürlüğü konusunda ne dersiniz?

Cevap : Düşünce özgürlüğümüz yoktur. Bir

türkü yaparken dizeleri arasında cambazlık yapmaktayız. Acaba savcı şu kelimeye, şu satıra bir şey der mi? Buna karşın, savcı gene de yapıtlarımız hakkında soruşturma açmaktadır. Halen ben; Diyarbakır, Adana Devlet Güvenlik Mahkemelerinde, Elâzığ, Samsun vs. Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılanmaktayım. Genellikle TCK meşhur 142. maddesini ihlalden dava açıyorlar. Kaldı ki bugüne kadar hiç bir davam kesinleşmediği halde pasaport dahi alamadım iki yıldır. Bir dönem, zamanın başbakanı Ecevit «pasaport verilsin» dediği halde gene de verilmedi.

Soru: Devrimci kesimden beklediklerinize nelerdir?

Cevap: Devrimcilerin bizi olumlu ve yapıcı bir şekilde eleştirmelerini bekliyoruz. Ancak kumar ve içki masasından kalkıp bizi eleştirenlerin bu olumsuz eleştirileri bizi ırgalamaz. Bir de kızdığım şu var: Bizimle ve özellikle halkımızla entellektüel dille konuşanları affetmiyoruz.

Soru: Konserlerinizde çıkan güçlükler nelerdir?

Cevap: Bizi konserlere çağıran demokratik örgütlerin çağrısına uyarak gidiyoruz. Bize verecekleri hakkımızı da önceden saptıyoruz. Ancak konserlerine gittiğimiz demokratik kuruluşların bazıları zarar etmeyip kazandıkları halde önceden konuştuğumuz hakkımızı kesiyorlar. Bu bizi yaralıyor. Kendimizi ona göre hazırlıyoruz. Bu kervanın yürümesi kanısındayız. Bu da yıkılası konserlerden alacağımız bize verlien haklara bağlıdır. Bu konserler sürekli değil, zaman zaman oluyor. Konser vermediğimiz zamanlarda mahkemelerde sürünüyoruz. Ayrıca bizim verdiğimiz konserlerde hiçbir devrimci kuruluşun zarar etmesi sözkonusu değildir. Kaldı ki konserde gerçekten zarar edildiği görüldüğünde biz hakkımızdan kısıntı yapıyoruz. Ancak bu, kuruluşun gerçekçi olmasına bağlıdır.

Soru: Direnişlere katıldınız mı?

Cevap: Sanatçının görevi türküsünü yazdığı halkının, işçisinin, köylüsünün sıkıntılı anlarında yanında olmasıdır. Ben, bugüne değin, birçok greve, köylü direnişine katıldım ve bu yüzden çeşitli kovuşturmalara ve tutuklanmalara uğradım.

Soru: Dev - Oz'u anlatır mısınız?

Cevap: Dev - Oz, Türkiye'deki çağdaş halk ozanlarına örnek bir okul görevi yapmaktadır. Nitekim günümüzde olumlu isim yapmış halk ozanlarının tümü bu kuruluşun birer üyesiydi. Türkiye'de devrimci hareket nasıl çocukluk dönemini yaşıyorsa, Dev - Oz üyeleri de hali ile öyledir. Ama bunların bir kısmı saman alevi gibi yanıp sönecekler. Buna karşılık kalıcı ozanların da olacağı şüphesizdir. Bunun da en güzel kanıtı zaman olacaktır. Bana gelince; nasıl ki herkes bildiği kadar yapıyorsa, ben de gücüm kadar Dev - Oz'u yürütmekteyim. Amacım, üyeler arasında gelip beni aşmaları oluşudur. Ama onların beni aşacaklarını da bekleyecek değilim. Ben de eylem içindeki yerimi sürdüreceğim.

edgar snow
UZUN DEVRİM

- LİN BİAO
- LİU ŞAO Çİ
- KÜLTÜR DEVRİMİ
- ÇİN - ABD YAKINLAŞMASI
- ÇKP TÜZÜĞÜ

yücel yayınları

edgar snow
UZUN DEVRİM

yücel yayınları
PK 401 istanbul
satış merkezi:
Ankara Caddesi Güncer Han
No: 45/12 Cağaloğlu İstanbul

Soru: Basın için ne diyorsunuz?

Cevap: Basın; özellikle devrimci sanat yazarları devrimci halk ozanlarına karşı çok ilgisiz davranmaktadırlar. Sinematek ve diğer lüks tiyatro salonlarında türkü söyleyenlere, sanat icra edenlere gazetelerinde geniş yerler verirken, biz halkın içinde sanat yapanlara ilgi göstermemekteler. Bize ilgiyi sadece halk göstermektedir. Bu da bizim için yeter.

Soru: Halk ozanlarına iletilecek bir mesajınız var mı?

Cevap: Devrim davasına katkıda bulunacak halk ozanları, halkın sarı öküzünden başlasın şiire..

SORUŞTURMA

Direniş Dergisi olarak «sanat ve edebiyat üzerine bir soruşturma» düzenledik. Soruları, siyasî çizgi ayrımı gözetmeksizin, elimizde adresleri bulunan yazarlara ve sanatçılara gönderdik. Amacımız, bu konuda bir tartışma alanı açarak, sanat ve edebiyatın bugünkü durumunu, işlevini ve nasıl olması gerektiğini daha belirgin bir duruma getirmek. Bu nedenle, dergimizde yayınlanan soruşturma cevaplarına yöneltilecek eleştirilere de sayfalarımızda yer vereceğiz. Sorular, bütün okurlara, yazarlara ve sanatçılara açıktır, dileyen görüşlerini yazabilir. Direniş Dergisi bundan sonraki sayılarında da cevapları yayınlamaya devam edecektir.

SORULAR :

1 — Sanat ve edebiyatımız, geniş halk yığınları ile canlı ilişkiler kurabilmiş midir, kuramamışsa bunun sebebi sizce neler olabilir?

2 — Sanat ve edebiyatı, kitlelere yön veren ve onları egemen sınıflara karşı yüreklendiren etkili bir araç haline getirebilmek için nasıl bir yol izlemek gerekir? Bu konudaki düşüncelerinizi yazar mısınız?

DİRENİŞ

S. GÜNAY AKARSU

1. Önce Türkiye'de var olan sanatın nasıl karmaşık bir yapı gösterdiğini belirtmek gerekir. Sınıflı bir toplumda sanatı sınıflar üstü ya da dışı alırsak doğru çözümlemelere varamıyacağımıza göre bugünkü sanatımız da sınıfsal bir ayrım sonucu iki ana bölüme ayrılabilir: Egemen sınıfların çıkarı doğrultusunda gelişen ve egemen sınıflardan alıcı bulan gerici sanat ile halkın isteklerini, dertlerini, sorunlarını dile getiren ve halkla birlikte yaratılıp halkla birlikte algılanan devrimci, en azından sömürme aracı olmayan sanat. Ne var ki, burada önemli bir karışıklık söz konusudur. Egemen çevrelerin çıkarı doğrultusunda işlev yüklenen gerici sanatı, aynı egemen çevreler etkinliklerini kulanarak halkın uyutulması için araç olarak kullanırlar. Asıl sorun budur. O zaman soru halkın yaratıcı gücüyle beslenen ve halkın malı olan sanatın neden gelişip halk yığınlarıyla etkin bir bütünleşme sağlayamadığında odaklanır. Bu da toplumun genel düzeni içinde yer alan bir sorundur elbette. Yukarda da belirttiğimiz gibi halkı genel olarak bilinçlenme eyleminin dışında tutup, her türlü yutturmacaya açık bırakabilmek için çabalayan çevreler, bu arada halkı kendi öz sanatının dışına çekmek için de ellerindeki bütün gücü kullanırlar. Kültür ve sanat emperyalizmi deyimine hak verdirircesine gerek öz gerekse biçim bakımından halka ters düşen sanat anlayışını baskıyla, zorla, eğitim, öğretim adına, bütün kitle haberleşme organlarının aracılığıyla kentten köye uzanan bir yelpaze içinde yaygınlaştırmaya çalışırlar. İşte bu yüzden emekten yana olan sanat ürünleri, bu genel yabancılaştırma çabası içinde geçici bir süre, gerçek alıcısı olan halkın uzağına düşer. Halktan güç alma olanağından belli bir ölçüde yoksun kalır. Sorudaki deyimle, geniş halk yığınlarıyla canlı ilişkiler kuramaz.

2. Sorunu açık, ama yalınlaştırmadan incelemek gerekir. Şu anda yurdumuzdaki genel «yabancılaşma» halkı sanatından, sanatçısından da ayrı düşürmüştür. Halk yarattığı bütün değerler gibi sanatına da yabancılaşmıştır. Halkı sınıfsal doğrultuda bilinçlendirmek için yürütülen çabada, halktan yana olan sanatçının sorumluluğu söz konusudur. Aradaki kopukluğu yok etmek, halkıyla bütünleşmek çabası onun görevidir. Ancak, halkta yıllarca süren ezilmişlik süreçleri sonunda oluşan ters birikimleri de iyi çözümlemek gerekir. Halkımızın geçirdiği üretim biçimleri elbette ki onda derin izler bırakmıştır. Şimdi, toplumumuzun doğru bir çözümlemesi yapılmalı, kültür ve sanat alanındaki birikim de bu çözümlemenin sonuçlarına göre sağlıklı bir elemeden geçirilmelidir. Yoksa halkın, işçinin, köylünün her sanat yargısını onaylayıp koyu bir popülizme düşmek olasılığı vardır. Öte yandan onda derinlemesine etkiler yapmış olan yabancılaşmayı kırmak, onunla sağlam bir diyaloga girmek çabası da mutlaka gereklidir.

Burada, sanat yapıtının alıcısıyla sağlam bir ilişki kurmasının zorunluluğu ortaya çıkar. Sanatçıyla alıcısı, yapıt kanalıyla diyalektik bir ilişkiye girerlerse o zaman geniş halk yığınları üzerinde et-

kitleme, herici birikim sağlama olanağı doğar. O zaman sanat, işlevini, sanat olmasından aldığı gücle yerine getirmeye başlar. Alıcısında gerekli birikim yanında gerekli propagandayı ve gerekli ajitasyonu gerçekleştirir. Ve bu bütünleşmeyledir ki sanat, kitleyi yüreklendirme, daha önemlisi bilinçlendirme işlevini yerine getirmeye başlar.

SÜLEYMAN YAĞIZ
(S. Serpil Savcıoğlu)

1) Ne yazık ki hayır! Ama bazı istisnalar da yok değil...

Bizde ne var biliyor musunuz? Bizde, her şeyden önce, bir kendini beğenmişlik ve bir de her şeyi ben bilirim sorumsuzluğu var. Adam yer etmiştir bir köşede, şurda ya da burda... Yazar ha, yazar... Yazar ama, ne yazar, kim için kime yazar? Ve kim okur, kim dinler, kim izler kendini? Sorarsanız kendine, devrimcidir ve halkı için yazıyordur (!). Yahu kardeşim, halk, öyle çarşıda pazarda satılan bir meta mıdır ki, hemencik, kolay yoldan üç beş kuruşla onu mal edebiliyorsun kendine? Mal mıdır halk?

Halka yaklaşmak, onunla kaynaşmak, bütünleşmek, omuz omuza olmak gerek her şeyden önce. Can yücel'in de bir konuşmasında belirttiği gibi, önemli olan sadece düşünce düzeyindeki değişiklik değildir. Asıl önemli olan, düşünceyle birlikte, buna paralel olarak, sanatçı yaşamını da değiştirmelidir. En azından, söylediğini, herkesten önce kendisi yaşamalıdır. Çünkü devrimci düşünce yaşamdan soyutlanamaz; o, düşler âleminin düşsel incileri değildir çünkü. O bir yaşama içerir; çünkü o, gerçek yaşamın kendisidir.

Ama bizde bu böyle değildir çokluk. Böyle olmadığı içindir de, halk, halkçı-devrimci sanatçılarımızın çoğunu kabul etmiyor. Ve hatta öyle ki, çoğunu tanımıyor, bilmiyor bile. Sanat, edebiyat nedir, yenir mi, içilir mi, bir işlevi var mıdır yok mudur? halk bunun bilincinden sürekli uzak tutuluyor. Çünkü sanat, öyle sunulmuştur ki halka, onun için gereksiz bir şeymiş gibi bir sonuç çıkartılmıştır ortaya. Bunu kimileri bilerek, kimileri de bilmeyerek yapmıştır. Çünkü o denli herze yenilmiştir ki halk adına, bundan, oldukça rahatsız olmuştur halk! Fabrika işçisi arkadaşlar, köylü dostlar sorarlar bazan: **«Yahu şu adam ne demek istiyor?»** diye. İşte bu öyle bir sorudur ki, gelin çıkın içinden. Halk adına yazdığını söyleyen bir yazarı, halktan biri geliyor, işte böyle yargılıyor: **«Bu ne demek istiyor?»** diyor. Diyor, çünkü, o adam öyle yazıyor ki, halk için, halkın devrimci mücadelesi için yazdığına bin tanık gerekir bir hale sokuyor ve çıkmazlara, açmazlara giriyor ve daha da önemlisi halk tarafından kabul edilmiyor. İşte bu çözümlenmelidir. Halk, kimi niçin kabul etmiyor? Bunun hesabı iyi yapılmalıdır.

Gerçi egemen güçlerin engellemeleri, baskıları yok değil. Ama bu doğaldır: Elbette burjuvazi emekçi sınıf ve tabakaların uyanışında kendi çapında önemli bir katkısı olması kesinkes kabul edilen devrimci sanata ve edebiyata karşı bir tavır alacaktır. Bu, burjuvazinin kendi sınıfsal gerçeğinin bir sonucu ve yine kendi sınıfsal çıkarının bir gereğidir. Bunu görmezlikten gelip, tüm suçu sanatçılarımıza yüklemek istemiyorum ama, sanat ve edebiyatın üzerindeki bu baskı, bu zulüm ve bu işkencenin yok edilmesi, sindirilmesi işi de yine sanatçının, edebiyatçının kendisine düşen bir görev olduğunu bilmemiz gerekir. Bu nasıl olmalı? Herhalde işin en önemli yanı da bu. Ben derim ki, her şeyden önce bir toplumcu sanatçı halka benimsetebilmelidir kendini. Mapusa düştüğünde, sürgünlere gönderildiğinde, kıyımlara zulümlere uğradığında, halkın desteğini yanı başında bulabilmelidir. Yani halk, bu benim sanatçım, benim edebiyatçım diyebilmelidir. Bunu sağlamak zorundayız. Eğer bunu bugüne dek iştenilir bir düzeyde sağlayamamışsak, suçu hemen egemen güçlerin baskı ve zulmünde aramayalım. Bu, uzağa gitmek olur. Bakalım hele bir kendimize Çünkü egemen güçlerin de yapacakları belli bir yere kadardır, sınırlıdır. Bu böyle olmasaydı zaten, bugün, belli ölçülerde de olsa halkın bilinçlenmesinden söz edemezdik. Burda sorun, devrimci sanatçının, devrimci edebiyatçının takındığı tavırdadır, uyguladığı yöntemde ve bilemediği bazı halk gerçeklerindedir. Bir devrimci sanatçı, halkın desteğini kazanmışsa, o zaman, onun gücü, yani egemen güçlerin etkinliği, baskı ve zulmü ve her türlü dar geçitleri zorlanabilir, sindirilebilir. Çünkü o zaten, eninde sonunda buna mahkûm olacaktır, yani proletaryanın savaşımına karşı koyamıyacak ve emeğe teslim olacaktır.

Burda önemli olan halka ters düşmemektir. Halkı tüm boyutlarıyla, tüm yaşamıyla tanımaktır. Yazdıklarımızı ve daha da yazıp çizeceklerimizi onun yaşamından, onun bilincinden soyutlamamaktır. Fabrikadaki işçiye, tarladaki ırgata ve tüm emekçi halk yığınlarına seslenirken, ona kendi diliyle seslenmenin gerekliliğini unutmamalıyız. Yoksa bu iş, bir zamanlar kimilerinin yaptığı gibi, **«telgraf tellerine gemi leşleri»** kondurmakla, **«ve omurgamın yassılmış kentini/düzelt devingen çekiçlerle»** demekle ve benzeri yanlış uygulanımlarla, şunla bunla çözümlenemez. Yine bu iş, köken olarak halk gerçeğinden kaynaklanmayan Klasik Türk Müziğini koruyalım ama, köhnemiş halk müziğini es geçelim saptırmalarıyla da olmaz. (Gerekirse onu da koruyalım, ama halk müziğini es geçmek de ne oluyor? Halkın ölçülü uyaklı kendi öz şiirine günü geçmiş modası eskimiş demekle kazanılacak olan nedir ki?) Bırakalım artık üç telli sazı demekle de olmaz bu iş. Olmaz

ama, bazılarının işine mi gelmiyor nedir, yoksa sanatlarından taviz mi (!) vermek istemiyorlar.. her neyse, bir türlü gerçek doğruya yaklaşmak eğilimini göstermiyorlar. Adam, üç telli sazı bırakalım diyor ama, beğenmediği o üç telin etkinliğinden ve yine beğenmediği o ölçülü uyaklı şiirin işlevinden haberli değil. Değil ki, ha bire bırakalım diyor da başka bir şey demiyor. Gel sen becer bu işi, o «modern metodlarınla» diyoruz, diyoruz ya, bir türlü buna da yanaşamıyor (yanaşsa da, beceremiyor). Hani o bazılarının her fırsatta gizli ya da açık çattıkları ve hatta kültürsüzlükle itham ettikleri gerçek bir halk sanatçısı Fakir Baykurt var ya, işte onunla, bundan altı-yedi ay önce, daha askere gitmemiştim, Ankara'da ayak üstü bir konuşmamız oldu. Sözünün bir yerinde bana şöyle dedi: «Bir gün bir köyde, yaşlı biri beni kolumdan tutarak çekti,» Bak sana ne dinleteceğim!» dedi. Girdik içeri... Teybini açtı... Bir de baktım ki, Mahzunî'yi dinletiyor bana......» Demek ki, beğenilmeyen bu şiirle, bu üç telli sazla bir şeyler anlatılabiliyor. Ama insan, bir masa başı sosyalisti olursa, halkı tanımazsa, onu yaşayan yanıyla görmezse, yani onunla yabancılaşırsa, bu gerçeklerin de farkında olamaz. Buna karşın, bir de üstelik keskin devrimci, teorisyen falan filân geçinir. Halk kül yutmuyor ama...

En son şunu demek istiyorum: Bir Mahzunî, bir İhsanî, bir Zamanî ve bir Şah Turna ve benzerleri ve Fakir Baykurt ve bir Orhan Kemal ve benzerleri halkla nasıl ilişki kurabiliyor ve bu işin üstesinden gelebiliyorlarsa, bundan alınacak bir ders olmalı. Ve artık, her şeyi ben bilirim sorumsuzluğu ile kendini beğenmişliğin açmazlarından, ukâlalığından vazgeçilmeli. Biraz daha gerçekçi olunmalı, olayların içlerine içlerine girilmeli, yani hayat, yaşanan gerçekliğiyle ele alınmalı. Düşünce düzeyindeki değişiklikler yetmez buna, gerçek anlamda halklaşmak, proleterleşmek gerek. (Aç kalmak gerek demiyorum!)

2) Sanırım birinciyi yanıtlarken buna da değindim. Ama yine de kısaca yineliyeyim :

Ben derim ki, her şeyden önce halk kaynaklarından bilgece ve içtenlikle yararlanmak gerek. Ama bu yararlanmak, içtenlikli olacağına göre, yararlanılan kaynağa söverek ya da onu yadırgayıp yadsıyarak olmamalı. Sonra eğer, hâlâ o eski sanılan kaynakların ilkel (!) araç ve gereçlerini ve de yöntemlerini kullanmamız gerekiyorsa, bundan kaçınmayalım. Bununla şunu demek istiyorum: Sözgelimi, ölçülü uyaklı halk şiirimiz ve onun yaratıcıları sazlı ozanlarımız... Neden yadırgayalım onları? Neden onları, popülistlikle ya da şunlukla bunlukla suçlayalım? Varsa eksikleri, hataları —ki vardır kuşkusuz—, uyaralım onları da: Daha iyiye, daha olumluya doğru yol alsınlar. Hem unutulmasın ki, bugün Türkiye'de şiiri yaygın ve saygın kılabilen tek kaynak, halkın, o beğenilmeyen ve çokluk horlanan sazlı ozanlarıdır. Üç telli sazın inceliği ve ölçülü uyaklı şiirin halktanlığı neden aşağılansın? Öbür ozanlarımızın yaptığı nedir ki sonra? Birbirimize aktarmaktan başka ne yapabiliyoruz onların şiirlerini? Halk için yazılmasına karşın halka ulaşabiliyor mu? Ulaşamıyor elbet. Çünkü onların yaklaşımları, tüm iyi niyetlerine karşın, bir yerden sonra havada kalıyor ve uçup gidiyor. Gerçi onlar da halkın sanatçılarıdır ve ürünlerini halk için yazıyorlardır. Buna inanıyorum. Ama halka ulaştırılamadıktan sonra neye yarar? Yoksa biz salt kendi kişisel açlıklarımızı gidermek için mi yazıyoruz? İşin garibi, bir de üstelik onlardan bazıları, bu eksikliklerine karşın, ne yazık ki sazlı ozanlarımıza sa'dırıyorlar. Bu olumsuzluk en çok Veysel'in ölümünden sonra göstermişti kendini. Veysel ölür ölmez, hemen, «halk şiiri geleneği sona erdi» (!) dediler. Tuhaftır! Sağcı kesim, «hayır, sürüyor» dedi de, bizimkiler israrla yok dediler. Kimi açık açık kimi de gizli kapaklı söyledi bunu. Gerçi sonunda bunun böyle olmadığı ve hatta Veysel'in «son halka» olup olmadığı tartışması bir yana, geleneği bile doğru dürüst koruyamadığı, sürdüremediği de saptandı. Çünkü Veysel, bir soy geleneği «geleneksel bir yapıya hapsolma» biçiminde sürdürüyordu. (Gerçi burda tek suçlu Veysel değil. Çünkü o da, «tamam âşık, iyisin âşık!» gibi yaldızlı laflarla yine bizim aydınlarımız tarafından uyutuldu gitti. Ama yine de kendisi de suçluydu.) Ama bunlar geç öğrenildi. Ve hatta tam öğrenildi de denilemez. Oysa ondan küçük olan İhsanîler, Şah turnalar, Mahzunîler, Zamanîler, Kul Hasanlar, Kaçıranlar, Çırakmanlar, Nesimiler, ve benzerleri hem de Veysel sağken bile, geleneği, devrimci bir özle çağdaşlaştırabilmişlerdi. Ve bunlar sundukları devrimci özle, geniş halk yığınlarıyla olan ilişkilerinde —araç ve gereçlerinin de kendilerine sağladığı kolaylıkla— rahattılar. Bunu yapamayanlar ise bu gerçeğin farkına çok sonraları vardılar. Hatta hepsi de değil.

Toparlıyayım söylediklerimi : Sazlı ozanlarımızın yaptıklarını yadırgamayalım. Enstitülü kuşağa sırt çevirip, onları kültürsüzlükle itham etmeyelim. (Ve bunun toplumcu ahlâka da hiç bir zaman uymayacağını da unutmayalım.) Gerek mektepli ozanlarımız olsun ve gerekse öbür tüm devrimci yazar çizerlerimiz olsun, sazlı ozanlarımızdan ve onların beğenilmeyen, horlanan yöntemlerinden yararlanmak zorundadırlar, bence. Onlar gibi bunlar da geceler, halk sohbetleri, şenlikler düzenleyebilir (bu, köyde de olabilir kentte de), plakları bantları deneyebilirler. Halkla DIŞ—DIŞA değil, İÇ—İÇE olmak bir zorunluktur, bir görev bilincinin gerekliliği, koşuludur. Çünkü halkla bir olmak, iç—içe olmak, onun sadece sorunlarını sergilemek ve ona «senden yanayım» demekle olmaz. Onunla omuz omuza olmak gerekir. Doğaldır ki, halkın sanatçılarının halkın savaşçıları olduğunu benimsiyor (ya da benimseyebilecek yüreği kendimizden bulabiliyor)sak...

OLAYLAR – GÖRÜŞLER – HABERLER

DIMITROF

«DİMİTROF» BÜYÜK İLGİ GÖRÜYOR

Ankara Sanat Tiyatrosu tarafından sezonun ilk ürünü olarak 9 Aralık'ta sergilenmeye başlayan «Dimitrof» (Leipzig Duruşması) büyük bir ilgi ile izleniyor.

Oyun, 1933 Almanya'sında Nazi partisinin iktidara tümü ile sahip olmak için tezgahladığı Reichsta, yangınını ve buna ilişkin Leipzig duruşmasını içermektedir. Demokratik yollardan iktidara gelemeyeceğini anlayan Nazi partisi, iktidar ortaklarının pasifliğinden yararlanarak parlamento binasını yakmayı planlar. Amaç bütün devrimcilerin sindirilmesidir. Kundaklamanın hemen ardından binlerce devrimci, işçi, ilerici aydın tutuklanır. O sırada Almanya'da bulunan Bulgaristan devrimci hareketinin önderi Georgi Dimitrof ta tutuklananlar arasındadır ve Nazilerin baş hedefidir. Ancak, Dimitrof'un mahkeme boyunca yürüttüğü kararlı mücadele ve nihayet ünlü savunması Nazilerin bütün planlarını altüst eder, gerçek yüzlerini ortaya çıkararak bütün dünyaya teşhir eder.

Georgi Dimitrof, savaş suçlularının yargılandığı Nürnberg Mahkemesinin kararları açıklandıktan sonra 26 Eylül 1946'da (yani Leipzig duruşmasından 13 yıl sonra) Fransız gazetecilerine verdiği bir demeçte şöyle söylüyordu :

«Bu karar, Churchillcilere ve Hitler'in hezimetinden sonra dünyaya hükmetmek mücadelesinde hâlâ onun yerini almak isteyenlerin hepsine ciddi bir ihtardır..... Müstakbel Hitlerci Göringci adaylar daha iyi bir kader bekleyemezler.... Onlar Nürnberglerine daha çabuk ulaşacaklardır.

Dünyada kâhin yoktur. Ben de Leipzig mahkemesi sırasında kendimi elbette kahin saymıyordum. Fakat 1933 yılında Göring Almanya'nın mutlak hükümdarı sıfatıy!a mahkeme sırasında kılıcını başımın üstünde savururken, ben menfur Hitlerci Almanya'nın Hitler ve Göring'le beraber er geç yerin dibine batacağına kesin olarak inanmış bulunuyordum. Özellikle bu sarsılmaz inanç, tabi tutulduğum bütün dehşete dayanmak için bana gayet büyük bir manevî kuvvet veriyordu... Hitler ve Göring... faşist keyfî baskılarını dünya halklarına kabul ettiremediler. Fakat bütün bunlara rağmen dehşetli suçlar işleyerek Avrupa'yı kana bulayarak halklarının yarısını yok ettiler, ülkelerini insanlık tarihinde misli görülmemiş dehşetli bir felakete sürüklediler, kendileri ise ya toprakta veya darağacında layık oldukları yeri buldular.

Bu, düşünecek aklı, işitecek kulakları ve görecek gözleri olan herkes için mükemmel bir derstir.»

Doğu Almanyalı yazar Hedda Zinner'in yazdığı oyunun çevirisi Sevgi Soysal'a ait. Grup yönetmenliğini Rana Cabbar, dekor ve kostümü Vecdi Sayar, müziği Tarık Öcal, slaydları Cahit Kalenderoğlu yaptı. Oyunda görev alan AST çalışanları : Erol Demiröz, Şener Kökkaya, Yaman Okay, Rana Cabbar, Yaşar Akın, Sevinç Sayram, Savaş Yurttaş, Meral Niron, Yener Aydın, Mehmet Soylu, Jale Aylanç, Ahmet Çakaloz, Erdal Gülver, Hayrullah Oğuz, Cezmi Baskın, Fehmi Doğan, Sühan Fila, Çerkez Altunterl, Salih Kalyon, Levent Ersin.

«ANA» DEVAM EDİYOR

Sıkıyönetim ve Ankara Valiliği tarafından iki kez yasaklanan ANA 26 Aralık 1975'te 2. Ağır Ceza Mahkemesinde beraat ettikten sonra tekrar oynanmaya başladı. 310 kez sergilenen ANA büyük bir ilgi ile izleniyor.

AST ÇOCUK TİYATROSU «BİR ŞEFTALİ, BİN ŞEFTALİ» OYUNUNA BAŞLADI

3 Ocak'ta gösterilerine başlayan AST çocuk tiyatrosu oyuna Fuayede küçük seyircilerle birlikte oynayarak başlıyor. Böylelikle sahne seyirci ilişkisini tanımakta çocuklara yardımcı olmak amaçlanıyor. «Bir Şeftali Bin Şeftali», çocuklara doğayı tanıtmaya, doğa insan ilişkisinden hareketle kardeşlik, birlik, öğrenme, iyi ve kötünün değerlendirilmesini iletmeye çalışıyor. Samed Behrengi'nin aynı adlı hikayesinden oyunlaştıran ve yöneten Salih Kalyon. Dekor ve kostümü İbrahim Niyazioğlu, müziği Ah-

met Önet Önel yaptı. Çocuk Tiyatrosu Cumartesi 14.30, pazar 11.00'de gösterilerini sürdürüyor.

G.ANTEP SOSYAL SİGORTALAR KURUMUNDA KIYIM

506 sayılı Sosyal Sigortalar kanunu gereğince -sözde- bütün çalışanların «sosyal güvenliğini korumak için» kurulmuş bulunan S.S. Kurumunda, 1500'e yakın işçinin işten atılmasından bir hafta kadar önce, G. Antep S.S. Kurumunda işçi arkadaşlarını desteklemek amacıyla «Sosyal İş» sendikasının başlattığı greve katıldıklarından dolayı 5 memur kış ortasında apar topar yurdun çeşitli yerlerine sürülmüş olup, ayrıca bulundukları kademede de bir yıl ilerlemeleri durdurulmuştur.

S.S. Kurumunda bir yandan M.H.P'li komandolar işçi ve memur olarak işe alınırken, diğer yandan da ilerici ve devrimci düşüncelerinden dolayı Halil Dayaç ve Fevzi Özgüler gibi yurtseverler kış-kıyamet demeden yurdun çeşitli bölgelerine tayin edilmişlerdir.

M.H. Partisinin bir şubesi gibi çalışan G. Antep S.S. Kurumu yöneticileri, işçiler ve memurlar üzerinde ne kadar faşistçe baskılara girişirlerse girişsinler; onlar hiç bir zaman devrimcilerin bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini durduramayacaklardır.

İLERİCİ MADEN - İŞ SENDİKASININ BEŞ YÖNETİCİSİ AÇLIK GREVİNE BAŞLADI

İlerici Maden—İş Sendikasının 5 yöneticisi Ak-Ar fabrikasında işten çıkarılan 27 işçinin direnişini ve Yargıtay'ın referandum konusundaki kararını protesto etmek amacıyla açlık grevine başlamıştır.

İlerici Maden—İş Sendikası konu ile ilgili olarak şu bildiriyi yayınlamıştır:

«Sendikamıza bağlı Ak—Ar kalıp sanayi işyerinde çalışan üyelerimiz sendikalaşma nedeniyle işten atılmış olup, direnişlerinin 102. gününde kendilerini desteklemek ve Yargıtay'ın işçilerin «Referandum hakkını ortadan kaldıran kararını» protesto etmek ve bu yönde Türkiye çapında başta sendikalar olmak üzere tüm ilerici ve demokratik güçleri bu faşist kararlara karşı mücadeleye çağırmak için sendikamız Genel Başkanıyla birlikte 5 üyemiz açlık grevine başlamıştır.»

«YUVAM TUĞLA FABRİKASI»NDA DİRENİŞ

Adana—Mersin yolu üzerinde bulunan «Yuvam tuğla fabrikası»nda 55 işçi sendika seçme özgürlüğü ve bazı demokratik haklarını elde etmek üzere direnişe geçmeleri üzerine işveren bütün işçileri işten atmıştır. Daha önce sarı Çitsos Sendikasına üye olan işçiler, bu sendikanın patron yanlısı olmasının farkına varar varmaz, devrimci İlerici Seramik—İş Sendikasına üye olmuşlardır. Bunun üzerine patronun bütün işçilerin işlerine son vermesi üzerine işçiler direnişe geçmişlerdir. Daha sonra patronun şikâyeti üzerine başta sendika yöneticileri olmak üzere işçilerle beraber 7 kişi tutuklanmıştır. Daha sonra fabrikayı jandarma sarmıştır. İşçiler direnişlerinde kararlı olduklarını ve sonuna kadar mücadele edeceklerini bildirmektedirler.

DERGİMİZİN YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ İRFAN DEMİRKOL ON AY HAPSE, ÜÇ AY ON GÜN SÜRGÜN CEZASINA MAHKUM EDİLDİ

Arkadaşımız İrfan Demirkol, yazın Amasra'da açtığı açıkhava fotoğraf sergisi için hazırladığı bildiriden ötürü Bartın Ağır Ceza Mahkemesi tarafından on ay ağır hapse, üç ay on gün Konya'da emniyet gözetimi altında bulundurmaya mahkum edilmiştir. Arkadaşımızın yeni çalışmalarından ve kitle fotoğraflarından oluşan sergisi açıldıktan yarım saat sonra faşistlerin saldırısına uğramış ve tüm fotoğrafları parçalanmıştı.

Karardan sonra Temyiz Mahkemesine başvuran Demirkol'un savunmasını Prof. Uğur Alacakaptan yapacaktır. Amasra'da, İstanbul Sinematek Derneği'nde, Beyoğlu Şehir Galerisinde, Bartın'da ve Ulus'ta sergiler açan arkadaşımızın bir sergisi kapatılmış, bir sergisi faşistler tarafından basılmış, iki sergisine de izin verilmemişti.

Halen Basın - Yayın Yüksek Okulunda okuyan İrfan Demirkol karşılaştığı baskılarla ilgili şunları söylemiştir:

«Sanatın, topluma sınıf bilinci vermede en iyi araçlardan biri olduğuna inanıyor ve çalışmalarımı bu yönde yapıyorum. Objektifimi, emekçi halkımın Demokrasi ve bağımsızlık kavgasında bir silâh olarak görüyor, anti - demokratik uygulamalar ve faşist baskılar karşısında büyük görevler düştüğüne inanıyorum. Objektifimi kullanırken, salt olayları değil, ilginç, rastgele konulara yani objektifin egemenliğine karşıyım. Sanatçı objektifine kul olmamalı. Aksine, objektifine egemen olmalı, kimin için neyi çektiğini bilmelidir. Objektif, mesajımızı iletirken yararlandığımız bir araçtır sadece, ressamın fırçası, yazarın kalemi gibi...

İşte bu ilkelerle fotoğraf sanatımı geliştirmek istiyorum. Saydığım ilkelerle, anti - demokratik uygulamalar ve faşist baskılar ters orantılı. İlkelere yaklaştıkça, faşist uygulama ve baskılar artıyor, ilkelerden uzaklaştıkça azalıyor. Faşist baskı ve uy-

gulamalar azalıyor diye ilkelerden uzaklaşacak değiliz. Onun üzerine daha bir varacağız. Bu, doğrudan olmayacak. Sanatımıza daha bağlanacak, kitlelerle daha bir kenetleneceğiz. Çalışmalarımız kitlelere dönüklüğü ve bağlılığı ile daha bir canlı olacaktır.»

HALKEVLERİNDE «HALK TİYATROSU HAREKETİ»

Bir yıla yakın bir süredir yeni bir atılım için çalışmalarını sürdüren HALKEVLERİ GENEL MERKEZİ TİYATRO KOLU, ilkelerini saptamış ve bu ilkelerin ışığında uygulamaya geçmek için yapılan çalışma programını açıklamıştır.

Bu yeni atılımın ülkemiz halkının, kendi sorumları ile ilgili uğraşında, Tiyatro sanatını da kendi kültür aracı olarak değerlendirmesini temel amaç edindiği belirtilmiştir.

HALKEVLERİ GENEL MERKEZİ Yönetim Kurulu üyesi Yazar ve Hukukçu Anıl Çeçen'in katılması ile, HALKEVLERİ GENEL MERKEZİ Tiyatro Kolu Başkanı - Devlet Tiyatrosu sanatçısı Mustafa Yalçın, DTCF tiyatro kürsüsünde Prof. Dr. Özdemir Nutku, oyun yönetmeni Yılmaz Onay, Ankara Deneme Sahnesi yönetim kurulundan oyun yazarı Erdoğan Aytekin, DTCF Tiyatro Kürsüsünden Dr. Nurhan Karadağ, tiyatro sanatçısı Levent Ersin, tiyatro dekoratörü Mimar Vecdi Sayar'dan oluşan Tiyatro Yürütme Kurulu, yukardaki amacın gerçekleşmesi için şu ilkeleri saptamıştır:

1. Her yörenin kendi tiyatro eylemini kendisinin yürütmesi,

2. Genel Merkezin, ülke çapında HALKEVLERİ tiyatro çalışmalarında kuramsal, teknik ve sanatsal açılardan yardımcı ve yol gösterici olması; tüm HALKEVLERİ tiyatro çalışmalarının örgütlenmesini ve gerekli işlemlerin yapılmasını üstlenmesi,

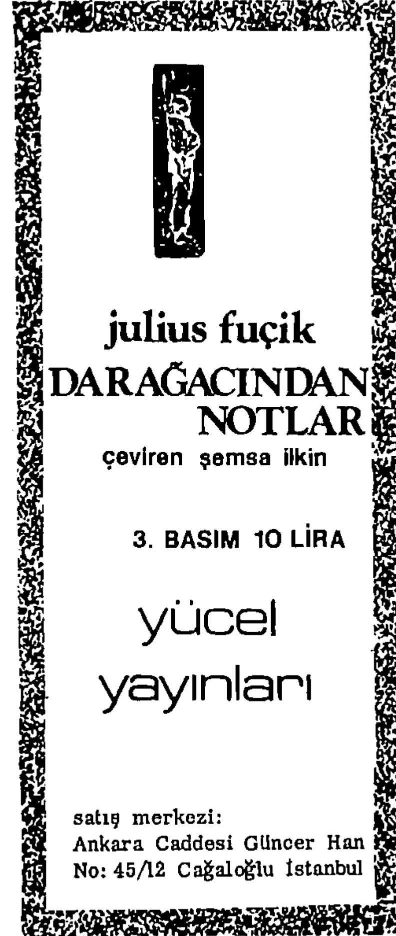
3. Bu tiyatro hareketinin yaygınlaşması ve hızla gelişmesi için önce HALKEVLERİ arası, giderek tüm amatör tiyatrolar arası düzenli ilişkiler sağlanması; Bu ilişkileri somutlayan tiyatro şenliklerinin gerçekleştirilmesi.

Yukardaki ilkeleri uygulayabilmek için, sırası ile şu çalışmaların yapılacağı açıklanmıştır:

İlk aşamada saptanacak Pilot Bölgelerin, tiyatro ile ilgili temsilcilerinin, katılacakları bir seminer düzenlenecek. Seminere katılacak kişilerin yörelerinin asal ve güncel sorunlarını içeren, toplumsal ve kültürel verilerle gelmeleri sağlanacaktır.

Seminer sonunda tüm HALKEVLERİ Tiyatro kollarının bulundukları bölgelerde yerleşik ve gezici olarak oyunlarını göstermeleri gerçekleştirilecektir.

Yürütme Kurulu, böylelikle «HALK TİYATROSU HAREKETİ» nin başlatılacağını «HALK TİYATROSU» kavramının kamu oyu önünde açıklığa kavuşturulacağını belirtmiştir.

A R İ F   D A M A R

S E S L E R İ N   A Y A K   S E S L E R İ

En Eski Ve En Yeni Şiirleri

7,5 Lira

CEM Yayınevi
Ankara Caddesi 40
Cağaloğlu — İstanbul

DAĞITIM: CEM - MAY

Direniş , stası

Demokratik lise kavgamız halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin bir parçasıdır.

Gerici eğitime karşı yaptığımız boykotlar sonucu okulumuzdan 21, diğer okullardan yüzlerce arkadaşımız atıldı; kovuldu, sürüldü, hâlâ okulumuzda baskılar, hakeizlıklar olanca hızıyla devam ediyor. Analarımızı, babalarımızı fabrikalarda, tarlalarda sömürenler, sömürüye baş kaldırdıklarından üzerlerine kurşun sıkıp panzer yollayanlar şimdi bizleri ortaöğrenim duvarları arasında sıkıştırıp ezmek istiyorlar. Son olarak «MC Hükümeti» tarafından hazırlanan ve «ortaöğretimde sıkıyönetim» diye adlandırdığımız yeni yönetmelik bunun en güzel örneğidir:

«Madde 5 — (I) Öğrencilerin elinde bulunması uygun olmayan kitap, dergi v.b. yayın araç ve gereçleri okula getirmek ve arkadaşlarına göstermek veya vermek,

(Ü) — Boykot ve işgal gibi davranışlarda bulunmak, bildiri dağıtmak, döviz asmak, arkadaşlarını topluca eyleme geçirmek v.b. okul düzeni bozacak her hangi bir harekete katılmak, böyle bir hareketi tertip veya teşvik etmek,

Madde 6 — Bu yönetmelikte yazılı olmayan veya yazılanlardan hiç birine uydurulamayan fakat toplum vicdanını inciten hareket ve davranışlar da disiplin konusu olup kovuşturmayı gerektirir.»

Yukarıda da gördüğümüz gibi bu maddeler liselerde devrimci bilincin artmasıyla yoğunlaşan mücadeleyi boğmak için özel olarak hazırlanmıştır ve bu Darüşşafaka Lisesine de şu şekilde yansımaktadır:

1 — Kol faaliyetlerini kısıtlamak için her türlü çareye başvurulmuştur. Sosyal kol çalışmalarını yürütmek için gerekli oda olduğu halde verilmemekte, odası olan kolların çalışmaları engellenmekte ve kısıtlanmaktadır. Çıkarılmak istenen duvar gazeteleri «tehlikeli» bulunarak yayınlanması önlenmekte, müzik kolunun halk türkülerı bantlarına el konmaktadır. Şehir tiyatrolarında oynanan oyunlar «sakıncalı» bulunarak öğrencilerin izlemesi yasaklanmaktadır.

2 — Öğrenci Birliğinin niteliği değiştirilmiş, öğrenci haklarını savunan bir örgüt olmaktan çıkarılarak sadece kol işleriyle uğraşan pasif bir kurum haline dönüştürülmüştür.

3 — Karma eğitim sorununa hâlâ eğilinmemiş, kız arkadaşlarımızın üzerinde gerici ve aşağılatıcı baskılar yoğunlaştırılmıştır.

4 — Yatılı bir okul olan Darüşşafaka Lisesi öğrencilerinin sudan sebeplerle hafta sonu izinleri kaldırılarak cezalandırılmaktadırlar.

Liselerde sürdürdüğümüz demokratik lise kavgamızın halkımızın verdiği «Bağımsızlık ve demokrasi» mücadelesinin bir parçası olduğunu kavramış durumdayız.

Şunu da artık biliyoruz ki, halkımızın bağımsızlık ve demokrasi savaşına ancak birleşerek vereceğimiz örgütlü bir mücadele ile yardımcı olabiliriz.

KAHROLSUN FAŞİZM!
KAHROLSUN GERİCİ EĞİTİM SİSTEMİ!
YAŞASIN DEMOKRATİK LİSE KAVGAMIZ!

Darüşşafaka Lisesi Öğrencileri

Demirci Eğitim Enstitüsünde öğrenciler yazıyor

Türkiye'nin dört bir yanında öğrenci eylemleri boyveriyor. Ankara'dan İstanbul'a, İzmirden Erzurum'a Diyarbakır'a kadar... Serpiliyor, serpilmekte. Öğrenciler akademik, demokratik direnişlere girişiyor, mücadelelerinin özünde halkın mücadelesinden soyutlanamıyacağını bilerek politik nitelikteki direnişleriyle de seslerini kitlelere ulaştırabiliyorlar artık. Bunun yanında, sesini duyuramıyan, her gün bir parçasını vererek, faşist ellerin kötülüklerinden beynini kurtarmaya çalışanlar var.

Bunun ilginç bir örneği olarak, iki yıllık Demirci Eğitim Enstitüsünün kompozisyon öğretmeni Ali Gözel'in öğrencilere zorla benimsetmeye çalıştığı bilgilerin içeriği şöyle:

«Makale»nin yanlış, eksik, kısaca çarptırılmış bir tanımı yapıldıktan sonra örnekler veriliyor: İlki Mehmet Kaplan'dan, Hisar dergisinin 101. sayısından alınmış. Kompozisyonun nasıl yazılacağını vurguluyor. Yahya Kemâl'in, şiiri bir «kelimeler istifi» olarak (!) tanımladığı belirtildikten sonra bunun hareket noktası seçilmesi salık veriliyor. Kompozisyon yazmada da böylesine bir istifin gerekliliği sonucuna varılıyor sonunda.

İkinci örnek ise Gün Güzel'den, Töre Dergisi'nin 53. sayısından alınmış. İçeriği ise köy edebiyatıyla ilgili: Köy edebiyatının niteliği, devrini tamamlayıp tamamlamadığı, bu konuda yapılan soruşturmaların sağcı yazarlara yönetilmeyişindeki kasıt, köy edebiyatının sol içerikli olması, Marksist oluşu söylendikten sonra faşist bir bakış açısıyla yorumlara gidiliyor...

Bir üst yapı kurumu olan eğitim, doğal olarak alt yapının yansımasıdır. Fakat, burada ideoloji işin içine giriyor. Bu gün yaşanılan ekonomik sistemin yansıması olarak eğitimin sorunları bir yana, Demirci Eğitim Enstitüsü ve benzeri bir çok okulun öğrencileri faşistçe bir ideolojinin doğrultusunda eğitilmek istenmektedirler..!

Sosyal değişimin eşiğinde, küçük bir okulda emperyalizmin işleyiş modeli bu. Öyleyse, devrimci gençlik; daha titiz, daha bilinçli, daha kararlı mücadele için ileri..!

Demirci Eğitim Ens. Öğrencileri

Emekçiler köle olamaz

FAŞİST uygulamalarla yüzbinlerce işçiyi bir anda memur yapmak için yeni oyunlar tezgâhlamaktadır. Amaç nedir? Gayet açık:

1. — Anayasamızda belirlenen Grev ve Toplu Sözleşme hakkını elde eden emekçi kesiminin örgütlenmesini kısıtlamak suretiyle, İşçi sınıfının sermaye iktidarı olan MC hükümetine karşı ekonomik ve demokratik yönden sınıfsal gücünü geriletmek. Böylece işçinin sendikal ve demokratik haklarını kısıtlamak suretiyle, siyasetle uğraşmasını engellemek, iktidarda söz sahibi olmasını ve hatta işçinin sınıf bilincine ererek kendi iktidarını kurmasını önlemek.

2. — 300—400 bin işçinin Grev ve toplu sözleşme hakkını kaldırarak, ücretlerini dondurmak ve ekonomik yönden işçiyi açlığa itmek.

3. — Böylece sermaye sınıfının beslenip daha çok semirmesi için, finans aktarma girişimlerini sağlamak. Kısaca Büyük sermaye kesiminin sözcüsü MC hükümetince oynanmak istenen oyun budur.

Bilindiği üzere 12 mart döneminde ünlü Balyozcu Nihat Erim, Anayasayı Türk halkına lüks bulduğundan dolayı bazı maddeleri değiştirilmişti. Anayasanın 46. maddesi ile sendika hakkı «çalışanlara» değil «işçilere» tanınmak suretiyle da raltılmıştır. Ayrıca, 119. madde ile de memurların sendika hakkı açıkça yasaklanmış bulunmaktadır. Oysa «İsveç'te orduda bile GREV hakkı varken, faşist İspanya'da bile memurlar sendikal haklara sahipken Türkiye'deki durum gerçekten üzücüdür.» (1)

Amerikan sendikacılığının kötü bir kopyası olan Türk-İş, Partiler üstü sendikacılık yutturmasiyle, son yıllarda büyük sermaye çevrelerinin özledikleri bütün Anayasa ve Yasa değişikliklerine göz yummakta, hükümetlerin büyük sermayenin gönlünce kurulmasına ses çıkarmamaktadır. Türk—İş kuruluşundan beri «gelene ağam, gidene paşam» diyerek iktidardaki her partinin dalkavukluğunu yapmaktadır. Bilinçlenen emekçi kesimi, pek yakında Türk—İş'in işçi sınıfına oynadığı bu haince oyunlara son verecektir.

Türk - İş yöneticileri ve büyük sermayenin iktidarı olan MC hükümeti şunu iyi bilsinler ki; emekçi kesimi artık oynanan her türlü oyunun farkındadır. İşçiler sendikal ve Toplu sözleşmeli haklarını vermemek için dimdik ve uyanık olarak ayakta beklemektedir.

İşçiler sendikal haklarının kırıntısını vermiyeceklerl gibi;

1. — 12 Mart döneminden sonra memurlardan alınan sendikal hakların verilmesini,
2. — İşçilerin haksız yere işten atılmasını önleyici yasal tedbirlerin alınmasını,
4. — Lokavtın tamamen ortadan kaldırılmasını,
5. — Kıdem tazminatının 45 güne çıkarılmasını,
6. — İşçi haklarını ve demokrasiyi sınırlıyan yasaların ortadan kaldırılmasını,
7. — Tüm çalışanların İş ve Sosyal Sigortalar kapsamına alınmasını, işverenlerden ve hükümetlerden söke söke alacaklardır.

İşçi kesimine getirilecek her türlü FAŞİST usuller ve yöntemler, er—geç getirenlerin başlarında parçalanacak, işçileri memur yapmak sevdasına düşen MC hükümeti, işçilerin büyük direnişiyle karşılaşarak kendi sonlarının gelmesini çabuklaştıracaklardır.

Bilinçlenen Türkiye işçileri, Türk sendikacılığına er—geç istedikleri yönü vermeyi başaracaklardır.

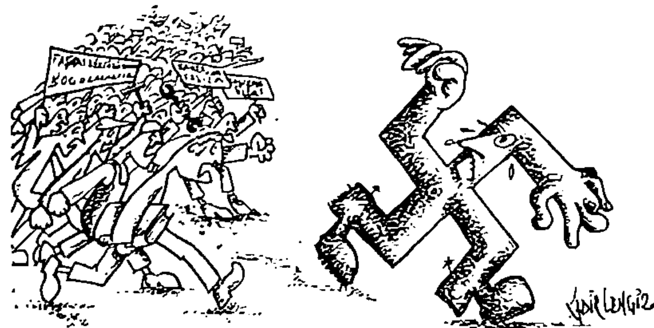
İşçiler hiçbir zaman sermayenin kölesi olmayacaktır.

Gazlantep Genel - İş Sendikası üyesi

Abdülkadir ERALP

---

(1) 25 Aralık 1975, Cumhuriyet.

Özgürlük için
Direniş
AYLIK DEVRİMCİ SANAT VE POLİTİKA DERGİSİ

